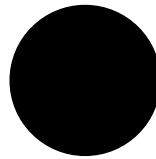
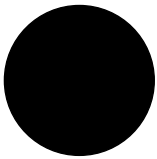
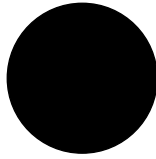

THEOSOFIE

Vol 14

Zomer 2012

Nr 3

Inhoud

EEN CRISIS VAN HET HART	73
DE DHARMA VAN WAARACHTIGHEID	76
EEN MEESTER OVER WAARHEIDLIEVENDHEID EN HUICHELARIJ	83
DE GRONDSLAGEN VAN RITUALISME IN KERK EN VRIJMETSELARIJ (V - VIII)	86
BRIEVEN VAN ROBERT CROSBIE – IN HET BEGIN (VIII & IX)	94
STUDIES IN DE GEHEIME LEER (I): XVIII DE JUISTE BENADERING	101

Abonnementen *THEOSOFIE*: 15€

- Nederland: postbankrekening 342654 t.n.v. Stichting Theosofie
IBAN: NL63INGB0000342654 BIC: INGBNL2A
ING Bank N.V.
Veldweg 51, 4874 ML Etten-Leur. Tel. (076) 503 45 03
(e-mail: mariavohe@hotmail.com)
- België: bankrekening IBAN: BE24 9730 2671 4238 t.n.v. *THEOSOFIE*
BIC: ARSPBE22XXX Argenta bank
St.Norbertusstraat 16, 2060 Antwerpen. Tel. 03 233 10 76
- *THEOSOFIE* is een onafhankelijke uitgave, niet gebonden aan enige theosofische of andere organisatie.
- Brieven van lezers met kritiek, vragen of opmerkingen met betrekking tot onderwerpen besproken in dit tijdschrift zijn welkom.
- Verantwoordelijke uitgever:
P. Wouters % St.Norbertusstraat 16, 2060 Antwerpen, België.
(e-mail: theosofie@skynet.be)
- Wettelijk depot: 1987-4759-1.

DE DRIE THEOSOFISCHE DOELSTELLINGEN

Het vormen van een kern van Universele Broederschap van de Mensheid, zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, persoonlijke omstandigheden of richting.

De vergelijkende studie van oude en moderne religies, filosofieën en wetenschappen en het aantonen van het belang van zo'n studie.

Het onderzoek van de onverklaarde natuurwetten en de latente psychische vermogens in de mens.

Een Crisis van het Hart

HET IS VOOR IEDEREEN INMIDDELS WEL DUIDELIJK dat de financiële crisis de hele wereld op haar grondvesten doet schudden. De ene tegenvaller volgt op de andere. Weer een faillissement, weer ontslagen, weer lagere koersen en slechte cijfers over de werkloosheid, nog meer sombere vooruitzichten. We beseffen allemaal dat er iets aan moet worden gedaan. Maar het vreemde is dat men veelal een oplossing zoekt in de terugkeer naar het oude dat nooit meer terugkomt. De crisis wordt vooral gezien als een financiële ramp, terwijl zij vanuit een innerlijk perspectief veel meer omvat. Want wat is er ten diepste aan de hand? Wat zit er onder die economische crisis? Daaronder zit in ieder geval ook een morele crisis. De financiële crisis kon ontstaan omdat er mensen zijn van wie het moreel besef wordt gedomineerd door hebzucht en grenzeloze zelfverrijking. Maar een louter morele verklaring gaat nog niet diep genoeg. Want onder deze morele crisis zit uiteindelijk een spirituele crisis, een existentiële wanhoop die blootlegt dat we als mens lijden aan een onblusbaar verlangen, een eigenaardige soort melancholie die blijkbaar op geen enkele aardse manier, laat staan door geld, kan worden geheeld of bevrijd. Wat is de oorzaak van dit verlangen dat volstrekt verkeerd wordt begrepen als een honger naar steeds maar meer?

De meeste mensen zouden, als ze echt in hun hart kijken, moeten toegeven dat ze hevig verlangen naar een liefde, een vrede en een rijkdom die niet te krijgen is in deze wereld van vormen. Wat we verlangen van het leven wordt ons door allerlei zaken aangeboden, maar geen enkel ding maakt de belofte ooit helemaal waar. De verlangens die je voelt als je voor het eerst op reis gaat, of wanneer je voor het eerst verliefd bent, of wanneer je de baan krijgt die je steeds hebt gewild, het zijn allemaal verlangens die geen wereldreis, geen relatie, of carrière ooit werkelijk kan vervullen. En we bedoelen hiermee niet het soort vakantie, baan of relatie die we 'mislukt' plegen te noemen. Neen, we bedoelen telkens de best mogelijke soort. Wat is er toch gebeurd? Er was 'iets' waar we in die eerste momenten naar verlangden, maar dat zomaar spoorloos verdween. Als je gevoelig genoeg bent zul je altijd, bij elke vorm waarin je schoonheid, goedheid en waarheid ervaart, merken dat er 'iets' is dat tussen je vingers wegglipt. Hoe mooi een ervaring ook is, je kunt haar niet vastgrijpen of vasthouden. Wanneer we dit inzien, kunnen we drie dingen doen: twee slechte, en één goede.¹

Allereerst kun je de schuld geven aan de mensen en zaken die jou teleurstellen en proberen door te gaan met wat beters. Dit is de weg van de verdoving en de verslaving. We kunnen denken: "als ik maar een andere partner, een

¹ Vgl. Tim Kelner, *Namaakgoden*, Franeker, 2009, pp.52-53.

ander land en een andere baan had, dan had ik wél dat verlangen kunnen stillen." Maar wanneer je meent nu eindelijk 'het ware' te hebben gevonden, word je telkens teleurgesteld. In onze zoektocht naar al die dingen die op ons verlanglijstje staan, hebben we immers de neiging om een onontkoombaar feit over het hoofd te zien: alles gaat voorbij, niets blijft bestaan. Een tweede mogelijkheid is dat je jezelf de schuld geeft, jezelf voor de kop slaat en zegt: "Ergens ben ik toch maar een mislukking. Ik zie alle andere mensen succesvol en gelukkig zijn. Ik weet niet waarom ik niet gelukkig ben. Er zit iets fout bij mij." Dat is de weg van zelfhaat en schaamte. Tenslotte blijft er vanuit een geestelijk perspectief maar één mogelijkheid over, en dat is te komen tot het diepe besef dat we het hele zwaartepunt van ons leven moeten verleggen voorbij ons 'ik' en voorbij de wereld van vormen; in de richting van het Ene Leven dat schuilgaat achter alle vormen. Immers, als ik in mijzelf een onblusbaar verlangen waarneem dat zich door geen enkele ervaring in de vormenwereld laat bevredigen, dan is het op zijn minst toch aannemelijk dat er naast mezelf nog 'iets' anders in mij besloten ligt dat wel *in*, maar niet *van* deze wereld is. En misschien is mijn reden van bestaan wel dit 'iets' te vinden en het te bevrijden uit de boeien van mijn vergankelijkheid. Een verlangen naar het eeuwige kan alleen maar voortkomen uit een beginsel dat zelf eeuwig is, een beginsel dat, om een of andere reden, in deze eindige wereld is afgedaald. De theosofie noemt dit eeuwigheidselement ons ware ZELF, de onvergankelijke Mens, de innerlijke God:

Bedenk dat de enige God waarmee de mens in contact komt, zijn eigen God is, geest, ziel en denkvermogen, of bewustzijn genoemd, en deze drie zijn één. Maar er is onkruid dat moet worden vernietigd, opdat de plant kan groeien. We moeten sterven, zei Paulus, opdat we opnieuw leven.²

In plaats van al onze aandacht te geven aan deze innerlijke God, hebben we ons met allerlei afgoden omringd, de glinsterende goden van onze tijd, die het vertrouwen van ons hart opeisen en vervolgens beschamen. En in het debacle van de wereldeconomie zijn er om ons heen veel afgoden, die we jarenlang hebben vereerd, nu met een dreun omgevallen. Maar dit is ook een grote kans. Een bepaalde tijd ervaren we nu collectief een verbroken betovering. Persoonlijk beleven we zo'n moment wanneer blijkt dat een groot plan, een ideaal of een persoon waarop we onze hoop hebben gevestigd niet oplevert wat er beloofd was. Momenteel lijkt het erop dat onze hele samenleving zo'n moment beleeft.

De kostbare uitdaging van de huidige crisis is te (h)erkennen dat we boven alles ware bevrijding en echte heelheid zoeken, want in het menselijk hart is een heel diep verdriet aanwezig, de diepste wond die er is, de pijn van

² H.P.Blavatsky, *Een Toelichting op De Geheime Leer. Handelingen van de Blavatsky Lodge*, Den Haag, TUPA, 1995, p.63.

afgescheidenheid. Alle andere wonden zijn daarvan slechts symptomen of varianten, omdat we intuïtief weten dat er in werkelijkheid slechts die ene pijn is. Het innerlijk verlangen is dan ook qua oorsprong geestelijk van aard, en kan daarom door geen enkele politieke ideologie of economisch systeem worden vervuld. Het is immers een goddelijke eros die ons drijft naar vervulling. Maar tegelijk is dit verlangen onze grootste angst. Daarom gaat het persoonlijk ego op zoek naar eenheid door middel van substituten die deze eenheid in feite verhinderen, zodat het oorspronkelijke verlangen blijft bestaan zonder dat het afgescheiden ego ophoudt te bestaan. Het ego wil als het ware twee meesters dienen, of van twee walletjes eten. En deze substituten of afgoden zijn legio: rijkdom, status, macht, seks, exclusieve goederen, extravagante relaties, roem, religie, kennis, enzovoort. Het bange ego gebruikt twee drijfveren om zich in stand te houden: het voortduren van zijn eigen afzonderlijke bestaan (door voorkeur of begeerte) en het vermijden van alles wat zijn afzonderlijk bestaan bedreigt (door afkeer of haat). En tussen die twee tegenstellingen leeft het in een permanente spanning op zoek naar een surrogaat voor actuele bevrijding. Zelfs een prachtige spirituele leer *over* bevrijding kan worden gebruikt om de bevrijding zelf te vermijden, om onze gevangenschap in stand te houden en de verlossende Liefdeskracht van de God-in-ons te vermijden. En zo zien we dat iedere keer wanneer het ego meent het ware geluk gevonden te hebben, hij ontdekt dat het hem niet echt bevredigt. De oorzaak ligt voor de hand: het zijn allemaal substituu-bevredigingen voor de ware Vrede, afgoden in plaats van de ware Goddelijkheid, maar dat heeft het ego niet door zolang het weigert in volkomen zelfovergave te luisteren naar de Stem van de Stilte die zegt: “het Zelf van Stof en ‘t ZELF van Geest gaan nimmer samen. Eén van dit tweetal moet verdwijnen; er is geen plaats voor beide.”³

De redactie

³ H.P.Blavatsky, *De Stem van de Stilte*, p.16.

De Dharma van Waarachtigheid

Esoterische filosofie en uiterlijke hoffelijkheid

[Dit artikel is een vertaling van 'The Dharma of Being Truthful' van Carlos Cardoso Aveline, voor het eerst gepubliceerd in het tijdschrift *Fohat*, 2005, nr.3, pp.60-62 en p.71. Het kan ook worden geraadpleegd op www.theosophyonline.com]

ZIJ DIE DE THEOSOFIE BESTUDEREN, moeten op hun hoede zijn voor *wishful thinking*. Dit soort mentale illusie komt voort uit een intens persoonlijke begeerte om vriendelijk en spiritueel te zijn ingesteld tegenover alles en iedereen. Geïnspireerd door deze idealistische houding gebeurt het vaak dat, wanneer we zien dat iemand een vergissing begaat, wij onszelf niet toestaan om daar zelfs maar over na te denken. We willen de gevoelens van die persoon niet kwetsen. We hebben het gevoel dat we geen leed mogen toebrengen aan zijn uiterlijke persoonlijkheid of 'omhulsel'. We nemen als vanzelfsprekend aan dat zo iemand gehecht is aan zijn geliefde illusies en het lijkt ons onaanvaardbaar om enkele fantasieën van het uiterlijk omhulsel van onze vriend te vernietigen.

Misschien doen één of twee van onze vrienden ons hetzelfde genoeg. Ze zien al onze vergissingen – misschien verzinnen ze er nog een paar extra tekortkomingen bij – maar omdat het 'spirituele' mensen zijn, zijn ze vriendelijk genoeg om te veinzen dat ze dat niet doen. Het zou dwaas zijn onze ergernis op te wekken. Bewust of onbewust voelen de meeste mensen aan dat waarheidlievendheid iets gevaarlijks is. Elk moment kan iedere extra hoeveelheid oprechtheid de regels van sociale wellevendheid ernstig schenden, een stilzwijgende maar krachtige overeenstemming van onderling respect en het evenwicht tussen verschillende persoonlijkheidsmaskers verstoren.

H.P. Blavatsky aanvaardde nooit dergelijke sociale regels, en daar betaalde ze de prijs voor. De Oude Dame keek naar de ontwikkelingen van de ziel, niet naar die van het omhulsel. Zij kon het niet helpen, maar ze was verre van politiek correct. Misschien was haar eerlijkheid er voor een deel de oorzaak van waarom zoveel mensen haar persoonlijkheid nogal vreemd en onconventioneel vonden.

Wanneer iemands bewustzijn geconcentreerd is in het hart, ondergaat zijn oprechtheid een groeiproces, en vindt hij het in toenemende mate moeilijk om deel te nemen aan zelfzuchtige doelen, of te liegen en onwaarheden te verkondigen alleen maar om tegenover mensen een vriendelijke houding te bewaren. Op een innerlijk niveau schijnt er een groter zelfvertrouwen te

bestaan en op het uiterlijke gebied een afwezigheid van korte-termijn-geslepenheid of sluwheid. De student neigt ertoe te zeggen wat hij denkt – en als gevolg daarvan ontstaan er talrijke problemen. Mogelijk wordt hij gehaat of vervolgd voor die hogere graad van oprechtheid. Vaak zit hij in de klem temidden van een bikkelharde tegenspraak tussen de noodzaak om hoffelijk te zijn en de noodzaak om oprecht te zijn. Hoe kan men deze uitdaging het beste tegemoet treden?

Vroeg of laat zal een groeiende mate van zelfopoffering onvermijdelijk zijn. Zwijgen is slechts een gedeeltelijke oplossing die niet altijd alle problemen kan oplossen. Volgens H.P.B. is het uitdrukking geven aan een moedige verklaring van principes één van de voornaamste stappen op het innerlijke pad naar de Tempel van Waarheid. Dit is geen retorische aanbeveling.¹ Voor waarheidlievende mensen lijkt het opkomen voor waarheid een praktische noodzaak te zijn. Als ze dat niet doen, zullen ze geleidelijk aan ophouden met oprecht te zijn zonder het zelfs ook maar in de gaten te hebben. Het aanvaarden van leugens of illusies verstoort mentale helderheid en daardoor vermindert in ernstige mate de mogelijkheid om onze eigen fouten te onderkennen. Dan heeft men er zelfs geen erg in dat men het spoor bijster raakt.

Als we anderzijds trachten oprecht te zijn en waarheid te verdedigen, is het waarschijnlijk dat we beschuldigd worden van onverdraagzaamheid tegenover de inzichten van anderen. Als we bijvoorbeeld iets ondernemen om een eind te maken aan een duidelijk gebrek aan ethica op ons werkterrein, dan kan onze houding gemakkelijk als onverdraagzaam worden uitgelegd. Dan worden we beschuldigd agressief te zijn tegenover de gevoelige omhulsels van anderen. Maar waar ligt precies de grens tussen werkelijke, diepdoorvoelde verdraagzaamheid en louter sociale hoffelijkheid?

Enkele grondprincipes zouden ons kunnen helpen bij de opgave om dit onderscheid te maken:

1. Terwijl uiterlijke hoffelijkheid misschien niets te maken heeft met ethica, is verdraagzaamheid er stellig onafscheidelijk mee verbonden. Tolerantie is de bereidwillige aanvaarding van afwisseling en onderscheid tussen verschillende standpunten en aspecten van het leven. Het ontstaat moeiteloos vanuit een open geest en een zuiver hart. Toch wordt het van nature begrensd door het gevoel van waarachtigheid jegens allen en de volledige verantwoordelijkheid voor de eigen handelingen.

¹ Zie hierover ook bijvoorbeeld *De Sleutel tot de Theosofie* (pp.232-235): “Geen theosoof mag zwijgen als hij hoort dat er valse berichten of lasterpraatjes worden verspreid over de Society of over onschuldige mensen, of dat medeleden of buitenstaanders zijn [...] Rechtvaardigheid houdt in dat we geen enkel wezen schade berokkenen; maar rechtvaardigheid gebiedt ons ook nooit toe te staan dat velen, of zelfs één onschuldige onrecht wordt gedaan, door de schuldige onbelemmerd zijn gang te laten. [En nooit] van iemand kwaadspreken of hem belasteren. Altijd openlijk en ronduit tegen iemand zeggen wat u tegen hem hebt.” [NvdR].

2. Verdraagzaamheid kan alleen plaatsvinden waar er een gemeenschappelijk respect voor waarheid bestaat. Vrijheid van denken moet niet gezien worden als een vrijbrief om te liegen en te lasteren, bijvoorbeeld. Passieve of actieve steun aan enig wangedrag is geen verdraagzaamheid, maar je reinste medeplichtigheid, zelfs wanneer die wordt verhuuld door het verfijnde masker van ruimdenkendheid en spirituele ruimhartigheid.

Kortom: dualiteit en verscheidenheid maken deel uit van het uiterlijke bestaan. Dat dienen we te accepteren en zelfs te prijzen, maar dat is niet hetzelfde als het toejuichen van een duidelijk gebrek aan waarachtigheid – of dit stilzwijgend toe te staan.

Sinds haar ontstaan omstreeks 1875 is de theosofische beweging een open slagveld geweest voor het toetsen van waarheid en dwaling. Tientallen jaren lang hebben we moeizaam getracht onze collectieve vergissingen op te sporen om ervan te leren en ze tenslotte eens en vooral te corrigeren teneinde verder te kunnen gaan. Niet herkende fouten neigen ernaar zich te herhalen, terwijl diezelfde fouten, eenmaal gecorrigeerd, deel gaan uitmaken van onze gemeenschappelijke wijsheid en ons op onze weg voorthelpen.

Onze proeftijd komt niet alleen uit onszelf voort: we moeten die ook in de uiterlijke wereld onder ogen zien – en beslissen wat we ermee doen. In zekere zin zijn we allemaal Arjuna's vóór we de strijd aangaan; we zijn in conflict met onszelf. We verzetten ons ertegen te handelen als krijgers. Het is niet gemakkelijk voor een studerende om te kiezen tussen de plicht tegenover het eigen geweten en zijn oude gewoontes, of tussen de eeuwige waarheid en zijn vrienden en collega's. Als de student de feitelijke noodzaak inziet om iets te doen dat pijn zal veroorzaken aan hen die hem het meest dierbaar zijn, of als hij beseft dat hij compleet misverstaan en afgewezen kan worden door zijn beminden, dan kan hij in diepere zin beseffen wat Arjuna voelde vóór het gevecht:

Het opkomen van vreedzame gevoelens (...) overheerste volkomen de bekwaamheid als krijger van Arjuna. Zijn vastberadenheid was verdwenen en hij zat vol sentimentele gevoelens. Hij sprak tot Krishna: "Ik zie de twee zijden die besloten zijn tot een bittere strijd, al mijn verwanten en vrienden en stamgenoten; maar de gedachte aan dit gevecht schokt mij ten diepste."²

Even later zegt Arjuna tot Krishna:

Ik kan hier geen ogenblik langer blijven. Het idee deze mannen te doden doet mij huiveren. Ik zie geen enkel nut in vechten. Ik wil niet triomferen door oorlog, en evenmin wens ik me een koninkrijk. (...) Ik zie voor mij al degenen met wie ik aanspraak kan maken op menselijke verwantschap.

² *Gita the Mother, a commentary by Dnyaneshvar Maharaj*, Kalyani Publishers, New Delhi, India, 2000, p.58.

Ik zal mijn hand niet opheffen tegen hen, zelfs niet voor een wereldrijk.

Inderdaad willen we allen vrede, fysiek en gevoelsmatig. Meer nog, we wensen routinematige vrede. Wij willen geen krijgers zijn. Misschien was het om uiterlijke onenigheid en disharmonie te voorkomen en de vrede te bewaren op het gebied van uiterlijkheden, dat in de 20ste eeuw sommige theosofische kringen gewend waren geraakt aan een vreemde mengeling van juiste ideeën en absurde fantasieën, tezamen deel uitmakend van een naïeve opvatting van universele broederschap, waarin stilzwijgende regels van hoffelijkheid mensen weerhield open en eerlijk te zijn met hun woorden. Hoe kan dit gebeuren, als al sinds het begin een vastberaden zoeken naar waarheid een wezenlijk deel van het theosofische ideaal is geweest?

Allereerst zijn veel mensen de slaaf van uiterlijkheden en zijn niet echt geïnteresseerd in het zoeken naar waarheid of het onderzoek van de karakteristieken daarvan in hun leven. Zij geven de voorkeur aan de gemakkelijke weg van het geloven.

In de tweede plaats is het, voor hen die werkelijk op zoek zijn, nooit gemakkelijk toegang te hebben tot waarheid. De student moet een zeker sterfensproces van zelfzucht ondergaan teneinde geboren te kunnen worden in een toestand van onvoorwaardelijke wijsheid en geluk. Het geleidelijk aanvaarden van waarheid gaat gepaard met een pijnlijke innerlijke transformatie, die de studerende alleen met succes kan doorstaan nadat hij heeft geleerd betrekkelijk onafhankelijk te worden en volledige verantwoordelijkheid voor zijn eigen leven op te nemen.

Vanaf de kindertijd wordt menselijke wezens geleerd hun ware gevoelens te verhullen en te onderdrukken. Mensen ondergaan een leven lang een sterke druk om hun oprechtheid op te geven en hoog gesocialiseerde persoonlijkheidsomhulsels te ontwikkelen die voornamelijk gevoed worden door fantasieën en schone schijn. Deze gewoonte – die tot huichelarij voert – wordt in sommige theosofische kringen geaccepteerd en misschien zelfs versterkt. H.P.B. schreef over dergelijke gespiritualizeerde maskers:

Geen ‘gecultiveerde’ man of vrouw zal in de samenleving ooit boosheid laten zien. Elk teken van ergernis verifiëren en in toom houden, wijst stellig op goede manieren maar ook op een aanzienlijke prestatie van huichelarij en verdoezeling. Er zit een occulte kant aan deze regel van goede manieren die tot uitdrukking komt in een Oosters spreekwoord: “Vertrouw niet het gezicht dat nooit een teken van boosheid vertoont, noch de hond die nooit blaft.” Koudbloedige dieren zijn het giftigst.³

Wat zeggen de Mahatma’s over dit problematisch verband tussen het inner-

³ H.P.Blavatsky, ‘From the Note Book of an Unpopular Philosopher, *Collected Writings*, Vol. VIII, p.137.

lijke leven en de uiterlijke vorm? In een van *De Mahatma Brieven* legt een Adept-Leraar uit hoe de vijanden van Waarheid tewerk gaan, en hij vergelijkt het met de methode die de leraren van Universele Waarheid gebruiken. Een brief als deze te lezen is een stimulerende ervaring. Na het geduldig vergelijken van de twee paden – de gemakkelijke van leugens en de moeilijke van waarachtigheid – zegt de Meester vriendelijk en met gebruik van de meest eenvoudige bewoordingen, in een poging om door zijn ‘leke-chela’ (leke-discipel) begrepen te worden:

[...] U moet wel bedenken, dat onze ideeën omtrent ‘motieven’ en ‘waarheidlievendheid’ en ‘eerlijkheid’ aanzienlijk verschillen van Uw ideeën in het Westen. Wij geloven beiden, dat het moreel is om de waarheid te spreken en immoreel om te liegen; maar hier houdt alle analogie op en lopen onze opvattingen aanmerkelijk uiteen. Het zou U bijvoorbeeld uiterst moeilijk vallen mij te zeggen hoe Uw beschaafde Westerse Maatschappij, Kerk en Staat, politiek en handel, zich ooit een deugd hebben kunnen aanmatigen, die een ontwikkeld mens, een staatsman, een handelaar of elk ander die in de wereld leeft – onmogelijk zonder enige restrictie in praktijk kan brengen? Kan niemand van de hierboven genoemde klassen – de bloem van Englands ridderschap, zijn meest trotse peers en voorname burgers, zijn deugdzaamste en meest waarheidliebende dames – kan iemand van hen, zo vraag ik U, de waarheid spreken hetzij thuis, in de maatschappij, bij de uitoefening van hun openbare functies, of in de familiekring? Wat zou U denken van een heer of dame, die niet met minzame beleefdheid en hoffelijke taal een onwaarheid zou bedekken; die, als hij U tegenkwam, U zonder meer en kortaf zou zeggen wat hij van U, of van iemand anders denkt? En waar vindt men dat juweel van een eerlijke handelsman, of die godvrezende patriot of politicus, of Uw eenvoudige toevallige bezoeker, die niet voortdurend zijn gedachten *verborgen* houdt, en verplicht is – op straffe van voor een *bruut*, een gek te worden gehouden – opzettelijk en met een onbeschaamd gezicht te *liegen*, zodra hij wordt genoopt U te zeggen hoe hij over u denkt; tenzij hij als door een wonder zijn werkelijke gevoelens niet behoeft te verbergen? *Alles is leugen, alles valsheid*, om ons en in ons, mijn broeder; en dat is de reden waarom U onmogelijk schijnt te kunnen begrijpen, hoe het mogelijk is dat iemand U *geen* kwaad hart toedraagt, ja, op enkele punten zelfs op U is gesteld en U respecteert, en U toch in het gezicht zegt wat hij eerlijk en oprecht van u denkt.⁴

De Meesters erkennen dat waarheid is: “een te krachtig tonicum dat zowel doden als genezen kan”. Het moet daarom “voorzichtig bekend gemaakt worden en bij beetjes.”⁵ Zowel H.P.B. als de Meesters schreven over het praktisch belang van dit oude kabbalistische motto: “Weten, durven, willen

⁴ A.T. Barker, *De Mahatmabrieven aan A.P.Sinnet*, Den Haag, TUPA, 1979, brief # 30, p.256.

⁵ Idem, brief # 34, p.270.

en zwijgen.”⁶

Toch is het de waarheid die geleidelijk naar buiten gebracht moet worden – niet illusies. Aangezien het pad naar wijsheid gevaarlijk is, moeten de studenten moedig zijn. Vandaar, dat serieuze aspiranten beschreven worden als “Krijgers voor de Waarheid.”⁷

We hebben het recht om de lessen van Krishna aan Arjuna naast ons neer te leggen en te besluiten geen krijgers te zijn. Maar dan dienen we wel te beseffen dat dit niet de weg is die naar vrede voert, aangezien iedere gehechtheid aan aangename gewoonten een groter gevaar voor de toekomst met zich brengt. Evaluerend wat zich in het begin van de jaren 1880 in de ‘*London Lodge*’ van de *Theosophical Society* afspeelde, schreef een van de Leraren over het subtiele mechanisme waardoor zelfzucht kan binnensluipen in een ‘spirituele’ groepering:

[...] En dit is ook de reden dat de Britse T.S. feitelijk geen stap verder komt. Zij behoren *slechts in naam* tot de Universele Broederschap, en voelen zich hoogstens aangetrokken tot het ‘Quiëtisme’ [passieve overgave] – die volslagen verlamming van de Ziel. Ze zijn uitermate zelfzuchtig in hun aspiraties en zullen slechts het loon van hun zelfzucht krijgen.⁸

De geldigheid van deze zin is niet beperkt tot de 19de eeuw. We zouden ons misschien moeten afvragen of een Adept-Leraar die het geheel van de theosofische beweging in 2005 bekijkt, tot de conclusie zou kunnen komen of wij of onze groepen, in het eerste decennium van de 21ste eeuw, geheel vrij zijn van deze dwaling. Wat kunnen wij in dit verband doen?

Nu 130 jaar geleden heeft een levende ketting van theosofische werkers ons een praktische les onderwezen die zo oud is als de mensheid, en waarvan de oorsprong te vinden is in alle wijsheidstradities. Die les zegt dat toepassing van altruïsme in de praktijk, een van de beste manieren is om zowel ‘spirituele’ zelfzucht als tamasische bewegingloosheid te voorkomen als te bestrijden.

In een commentaar op de Bhagavad Gita legt Dnyaneshvar uit:

Zij die zich afzetten tegen hun plicht (Dharma), die vervuld zijn van de trots aangaande succes of die opgeslorpt worden door voorwerpen van genot, zullen ten prooi vallen aan intens ongeluk. (...) De uitvoering van iemands plicht is het enige middel om geluk te verzekeren in de volgende geboorte.

⁶ A.T. Barker, *The Letters of H. P. Blavatsky to A. P. Sinnett*, Pasadena, TUP, 1973, p.36. Zie ook *Letters From the Masters of the Wisdom*, Second Series, TPH, 1973, Letter # 65, p.118.

⁷ Zie bijvoorbeeld *De Mahatmabrieven aan A.P. Sinnett*, brief # 55, p.357.

⁸ Idem, brief # 28, p.231.

Dnyaneshvar zegt ook:

U hoeft zich niet te verliezen in religieus ceremonieel. U hoeft uw lichaam niet te pijnigen, evenmin op lange pelgrimsreizen te gaan. U hoeft geen lichamelijke Yoga (Hatha Yoga) te beoefenen of u met devotie in te laten met een of ander motief. U hoeft zich niet uit te rusten met tovermiddelen en bezweringen. U hoeft geen lagere goden te vereren of u bezig te houden met welke overdreven activiteiten dan ook. Uw vereiste verplichtingen zijn het enige offer (Yadna) dat u moet brengen. Vervul uw verplichtingen blijmoedig en zonder verlangen naar beloning (...). Je plicht doen is het enige offer dat het waard is om gebracht te worden.⁹

Altijd zullen we moeten zaaien voordat we kunnen oogsten. En het zaad dat we zaaien moet noodzakelijkerwijs van dezelfde soort en samenstelling zijn als datgene wat we op zekere dag hopen te oogsten. Er is dus meer dan één aanwijzing dat waarachtig zijn een opgave is waar alles om draait, een wezenlijke stap voor ons – als we de intentie hebben de oude steile weg te volgen die naar Waarheid voert ☪

Carlos Cardoso Aveline

⁹ *Gita the Mother*, pp.74, 78, 73.

Een Meester over Waarheidlievendheid en Huichelarij

EEN CHELA DIE EEN PROEFTIJD DOORMAAKT, mag denken en doen wat hij wil. Hij wordt gewaarschuwd en hem wordt vooraf gezegd: “U zult in verzoeking worden gebracht en door de schijn worden misleid; twee paden liggen voor u open, die beide naar het doel leiden dat U probeert te bereiken; het ene is gemakkelijk en voert U sneller naar uitvoering van opdrachten, die U misschien zult ontvangen; het andere – is moeizamer en langer; een pad bezaaid met stenen en doornen, die U onderweg meer dan eens zullen doen struikelen; en aan het einde waarvan U misschien toch nog zult merken dat U hebt gefaald, en niet in staat zult zijn de opdrachten voor een of ander speciaal werkje uit te voeren – maar terwijl de moeilijkheden die U op het laatstgenoemde pad hebt ondervonden, U alle op de duur als een verdienste zullen worden aangerekend, kan het eerste, het gemakkelijke pad, u slechts een kortstondige voldoening, een gemakkelijke vervulling van Uw taak schenken.”

De chela is volkomen vrij, en vaak vanuit het oogpunt van de schijn volkomen gerechtigd – zijn Goeroe ervan te verdenken, dat hij een ‘bedrieger’ is, om dat elegante woord te gebruiken. Sterker nog: hoe groter en oprechter zijn verontwaardiging is – zich uitend in woorden of kokend in zijn binnenste – des te geschikter en beter toegerust is hij om een *adept* te worden. Het staat hem vrij de grofste woorden en uitdrukkingen te gebruiken met betrekking tot de daden en opdrachten van zijn goeroe en hij zal daarvoor geen rekenschap behoeven af te leggen, mits hij de vuurproef zegevierend doorstaat; mits hij aan elke mogelijke verleiding weerstand biedt; iedere verlokking afwijst, en het bewijs levert dat niets, zelfs niet de belofte van wat hem dierbaarder is dan het leven, van die onschatbare zegen, zijn toekomstig adeptschap – in staat is hem te doen afwijken van het pad van waarheid en eerlijkheid, of hem kan dwingen een *bedrieger* te worden.

Mijn waarde heer, wij zullen het wel nooit eens worden wat onze kijk op de dingen en zelfs de betekenis van woorden betreft. U hebt ons eens *Jezuiten* genoemd; en gezien de wijze waarop U de dingen bekijkt, had U tot op zekere hoogte misschien gelijk ons zo te zien, daar er *schijnbaar* niet veel verschil bestaat tussen onze stelsels van opleiding. Maar dat geldt alleen uiterlijk. Zoals ik al eens eerder heb gezegd, zij weten dat wat zij leren *een leugen* is; en wij weten dat wat wij doorgeven de waarheid is, de enige waarheid en niets dan de waarheid. Zij werken voor grotere macht en glorie (!) van hun orde; wij – voor de macht en uiteindelijke glorie van de enkeling, van afzonderlijke eenheden, van de mensheid in het algemeen, en wij hebben er vrede mee, ja, zijn *gedwongen* – onze Orde en haar chefs volkomen op de achtergrond te

houden. Zij werken en zwoegen en *bedriegen*, ter wille van wereldse macht in dit leven; wij werken en zwoegen en laten toe dat onze chela's *tijdelijk worden bedrogen*, om hen de middelen te verschaffen voortaan nooit meer bedrogen te worden, en al het kwaad van valsheid en leugen te zien, niet alleen in dit maar ook in vele volgende levens. Zij – de Jezuieten offeren het innerlijk beginsel op, het Geestelijk brein van het Ego, om des te beter het stoffelijke brein van de persoonlijke vergankelijke mens te voeden en te ontwikkelen, en zij offeren de hele mensheid op als een brandoffer aan hun Sociëteit – het niet te verzadigen monster, dat zich voedt met het brein en het merg van de mensheid, en een ongeneeslijk kankergezwel tot ontwikkeling brengt op ieder plekje gezond vlees dat het aanraakt.

Wij – de bekritiseerde en onbegrepen Broeders – wij trachten de mensen ertoe te bewegen hun persoonlijkheid – een voorbijgaande flits – op te offeren voor het welzijn van de gehele mensheid, en derhalve voor hun eigen *onsterfelijke* Ego's, een deel van de laatstgenoemde, zoals de mensheid een fractie is van het integrale geheel dat het op zekere dag zal worden. Zij worden geoefend in misleiding; wij – in *het overwinnen van de misleiding*; zij doen het vuile werk zelf – op enkele van hun arme en oprechte werktuigen na – *con amore*, en voor zelfzuchtige doeleinden; wij – laten dit over aan onze dienstknechten – de *dugpa's* die ons ten dienste staan, door hen voor enige tijd *carte blanche* te geven, en met geen ander doel dan om de hele *innerlijke* natuur van de chela te voorschijn te brengen, waarvan de meeste hoeken en gaten voor altijd in het duister verborgen zouden blijven, als er geen gelegenheid werd geboden deze stuk voor stuk te toetsen.

Of de chela de prijs zal winnen of verliezen – hangt helemaal van hemzelf af. Maar u moet wel bedenken, dat onze ideeën omtrent 'motieven' en 'waarheidlievendheid' en 'eerlijkheid' aanzienlijk verschillen van Uw ideeën in het Westen. Wij geloven beiden, dat het moreel is om de waarheid te spreken en immoreel om te liegen; maar hier houdt alle analogie op en lopen onze opvattingen aanmerkelijk uiteen. Het zou U bijvoorbeeld uiterst moeilijk vallen mij te zeggen hoe Uw beschaafde Westerse Maatschappij, Kerk en Staat, politiek en handel, zich ooit een deugd hebben kunnen aanmatigen, die een ontwikkeld mens, een staatsman, een handelaar of elk ander die in de wereld leeft – onmogelijk zonder enige restrictie in praktijk kan brengen? Kan niemand van de hierboven genoemde klassen – de bloem van Englands ridderschap, zijn meest trotse pers en voornamen burgers, zijn deugdzaamste en meest waarheidlievende dames – kan iemand van hen, zo vraag ik U, de waarheid spreken hetzij thuis, in de maatschappij bij de uitoefening van hun openbare functies, of in de familiekring? Wat zou U denken van een heer of dame, die niet met minzame beleefdheid en hoffelijke taal een onwaarheid zou bedekken; die, als hij U tegenkwam, U zonder meer en kortaf zou zeggen wat hij van U, of van iemand anders denkt? En waar vindt men dat juweel van een eerlijke handelaar, of die godvrezende patriot of politicus,

of Uw eenvoudige toevallige bezoeker, die niet voortdurend zijn gedachten *verborgen* houdt, en verplicht is – op straffe van voor een *bruut*, een gek te worden gehouden – opzettelijk en met een onbeschaamd gezicht te *liegen*, zodra hij wordt genoopt U te zeggen hoe hij over u denkt; tenzij hij als door een wonder zijn werkelijke gevoelens niet behoeft te verbergen?

Alles is leugen, alles valsheid, om ons en in ons, mijn broeder; en dat is de reden waarom U onmogelijk schijnt te kunnen begrijpen, hoe het mogelijk is dat iemand U *geen* kwaad hart toedraagt, ja, op enkele punten zelfs op U is gesteld en U respecteert, en U toch in het gezicht zegt wat hij eerlijk en oprecht van u denkt. Toen U kennis nam van [Mahatma] M.'s mening over U, zoals die tot uitdrukking kwam in enkele van zijn brieven – (U moet er niet al te zeker van zijn dat ze, omdat ze in *zijn* handschrift zijn, ook door hemzelf zijn geschreven, al is natuurlijk ieder woord door hem gesanctioneerd, om een zeker doel te dienen) – zei U, dat hij er “op zijn zachtst gesproken, een eigenaardige manier op nahoudt om zich uit te drukken.” Welnu, die ‘manier’ is eenvoudig de naakte waarheid, die hij bereid is Uzelf te schrijven, of zelfs in Uw gezicht te zeggen en te herhalen, zonder iets te verbergen of te veranderen – (tenzij hij met opzet en met dezelfde eerder genoemde bedoeling) overdreven uitdrukkingen liet gebruiken; en hij is – van allen die ik ken, juist de man die dat zonder de geringste aarzeling zou doen! En om die reden noemt U hem “een dominerende figuur, die erg kwaad wordt als hij tegenstand ontmoet,” maar U voegt eraan toe, dat U “hem daarvoor geen kwaad hart toedraagt, en hem daarom niet minder mag.” WELNU, DAT IS NIET ZO, mijn broeder, en DAT WEET U. Ik ben evenwel bereid tot op zekere hoogte met Uw definitie in te stemmen, en toe te geven en met U (en hemzelf hier naast mij), te herhalen, dat hij een *heel dominerende figuur* is, en *soms* stellig heel erg geneigd kwaad te worden, vooral als hij tegenstand ontmoet in wat hij weet dat juist is.

Zoudt U beter over hem denken, als hij zijn boosheid *verborg*; zichzelf en zijn omgeving *voorloog*, en zich zo een deugd liet toekennen die hij niet bezit? Al is het een verdienstelijke daad alle gevoelens van boosheid met wortel en tak uit te roeien, zodat we nooit meer de geringste vlaag van woede voelen opkomen, die wij allen als zondig beschouwen, dan is het volgens ons toch een nog grotere zonde *te doen alsof* ze werden uitgeroeid 🌿

Mahatma K.H.¹

¹ Uit A.T. Barker, *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnet*, Den Haag, TUPA, 1979, pp.254-257.

De Grondslagen van Ritualisme in Kerk en Vrijmetselarij

[Dit artikel is een vertaling van deel V t.e.m. VIII van 'The Roots of Ritualism in Church and Masonry' van H.P.Blavatsky, oorspronkelijk gepubliceerd in *Lucifer*, maart en mei 1889 (*Theosophical Articles by H.P.Blavatsky*, III, Los Angeles, The Theosophy Co., 1981, pp.217-224).]

V

TOT AAN DE 4DE EEUW kenden de kerken geen altaren. Tot die tijd was het altaar een *tafel* die in het midden van de tempel was opgesteld om te dienen voor de *Communie* of broederlijke maaltijden (de *Coena*, daar de mis oorspronkelijk 's avonds werd gehouden). Op dezelfde wijze staat nu de tafel opgesteld in de 'Loge' voor de Maçonnieke Banketten die gewoonlijk de werkzaamheden van een Loge besluiten en waarbij de herren Hiram Abifs, de 'Zonen van de Weduwe', hun toost uitbrengen door te *vuren*, een Maçonnieke wijze van transsubstantiatie. Moeten wij hun bankettafels dan ook altaren noemen? Waarom niet? De altaren waren kopieën van de *ara mazima* van het heidense Rome. De Romeinen plaatsten vierkante en langwerpige stenen bij hun graven en noemden die *ara*, altaar: zij waren aan de goden Lares en Manes gewijd. Onze altaren zijn afgeleid van deze vierkante stenen, een andere vorm van de grensstenen die bekend staan als de *Termini*-goden – de Hermessen en Mercuriussen, vandaar *Mercurius quadratus*, *quadriceps quadrifrons*, enzovoort, enzovoort, de goden met *vier aangezichten*, waarvan de symbolen sinds de verste oudheid deze vierkante stenen zijn geweest. De steen waarop de oude Koningen van Ierland werden gekroond was zo'n 'altaar'. Een dergelijke steen, bovendien nog met een stem begiftigd, staat in Westminster Abbey. Zo stammen dus onze altaren en tronen in rechte lijn af van de priapische grensstenen van de heidenen – de *Termini*-goden.

Zal de kerkgaande lezer zich zeer gekrenkt voelen wanneer hem gezegd wordt dat de Christenen de heidense gewoonte om *in een tempel* te aanbidden eerst onder de regering van Diocletianus hebben aangenomen? Tot die tijd hadden zij een onoverkomelijke afkeer van altaren en tempels en hadden er tijdens de eerste 250 jaar van onze jaartelling zelfs een afschuw van. Deze eerste Christenen waren inderdaad Christenen; die van onze tijd zijn meer heidens dan welke oude afgodenaanbidders ook. Eerstgenoemden waren de *Theosofen* van die dagen; vanaf de 4de eeuw werden zij gehelleniseerde Joodse Heidenen *minus* de wijsbegeerte van de Neo-platonisten. Lees wat Minutius Felix in de 3de eeuw tot de Romeinen zegt:

Gij meent dat wij (Christenen) verbergen hetgeen wij aanbidden, omdat

wij noch tempels nog altaren willen hebben? Maar welk beeld van God zullen wij oprichten, daar de Mens zelf Gods beeld is. Welke tempel kunnen wij bouwen voor de Godheid, daar het Heelal, dat Haar werk is, Haar nauwelijks vermag te bevatten? Hoe zullen wij de macht van zulk een Alomtegenwoordigheid installeren [op een troon] in één enkel gebouw? Is het niet veel beter aan de Godheid een tempel te wijden in ons hart en in onze geest?

Maar de *Chrestenen* van het type van Minutius Felix dachten aan het gebod van de MEESTER-INGEWIJDE om *niet te bidden in de synagogen en tempels gelijk de huichelaars* doen “opdat zij door de mensen gezien mogen worden” (Matteüs 6:5). Zij herinnerden zich de uitspraak van Paulus, de ingewijde Apostel, de ‘Meester Bouwer’, (I Corinthiërs 3:10) dat de MENS de ene tempel Gods was, waarin de Heilige Geest, de Geest Gods woont (*Ibid.*). Zij gehoorzaamden de ware christelijke voorschriften terwijl de moderne Christenen slechts de willekeurige regels van hun respectieve kerken en de aanwijzingen van hun Oudsten opvolgen. “Theosofen zijn notoire Atheïsten” roept een schrijver uit in de *Church Chronicle*. “Niet een van hen ziet men een kerkdienst bijwonen [...] de kerk is hun een gruwel” en meteen giet hij zijn toorn uit over de *ongelovige, heidense* leden van de T.S. De moderne kerkganger stenigt de Theosoof zoals zijn voorvader in de oudheid, de Farizeeër van “de Synagoge der Libertijnen” (Handelingen 6:9) Stephanus stenigde omdat deze had gezegd wat zelfs vele christelijke Theosofen zeggen, namelijk dat “het Allerhoogste niet woont in tempels met handen gemaakt” (*Ibid.* 6:48) en zij “halen mannen over” (*Ibid.* II) evenals die onrechtvaardige rechters deden, om tegen ons te getuigen.

Voorwaar, vrienden, u bent inderdaad de rechtschappen afstammelingen van uw voorgangers, of deze nu collega’s van Saul zijn of van Paus Leo X, de cynische schrijver van de overbekende zin: “Hoe nuttig is toch voor ons de *fabel* van Christus – *Quantum nobis prodest hac fabula Christi!*”

VI

De theorie van de ‘Zonnemythe’ is in onze tijd afgezaagd geworden, daar wij die tot vervelens toe hebben horen herformuleren vanuit de vier windstreken van het Oriëntalisme en de Symboliek, en zonder onderscheidingsvermogen hebben zien toepassen op alle zaken en op alle religies behalve op het kerkelijk Christendom en de Staatsgodsdienst. Ongetwijfeld was de Zon door de gehele oudheid heen en sedert onheuglijke tijden het symbool van de Scheppende Godheid, bij alle volkeren en niet alleen bij de Parsi’s; maar zij is dat ook bij de Ritualisten. Zoals het in lang vervlogen tijden was, zo is het nu nog. Onze centrale ster is de ‘Vader’ voor de *pro-fanes* [wereldlijken]; de Zoon van de immer onkenbare Godheid voor de *Epoptai* [ingewijden].

De eerder genoemde Vrijmetselaar, Ragon, zegt: “de Zon was, als de meest geniale van alle allegorieën, het meest sublieme en natuurlijkste beeld van de GROTE ARCHITECT, waarmee de morele en goede mens (de *ware wijze*) de oneindige en onbegrensde *Intelligentie* ooit heeft begiftigd.” Los van zijn laatste bewering heeft Ragon gelijk, want hij toont aan dat dit symbool zich langzamerhand verwijderde van het ideaal – dat inderdaad oorspronkelijk zo werd voorgesteld en opgevat – en dat uiteindelijk in het denken van zijn onwetende aanbidders van een symbool tot het origineel werd. Verder bewijst de grote Maçonnieke schrijver dat de *fysieke* Zon door de eerste Christenen als zowel de Vader als de Zoon werd beschouwd.

“O, ingewijde Broeders” roept hij uit, “Kunnen jullie dan vergeten dat in de tempels van de thans bestaande religie dag en nacht een grote *lamp* brandt? Zij hangt voor het hoofdaltaar, de schatkamer van de ark van de Zon. Een andere *lamp* die voor het altaar van de moeder-maagd brandt, is het symbool van het licht van de *maan*. Clemens Alexandrinus deelt ons mee dat de Egyptenaren het eerst het religieuze gebruik van lampen hebben ingesteld... Wie weet niet dat de heiligste en meest vreselijke plicht aan de Vestaalse maagden was toevertrouwd? Indien de Maçonnieke tempels worden verlicht door drie astrale lichten, de *zon*, de *maan* en de *Episcopes* (Opzieners, in het Frans *Surveillants*) dan is dat omdat een van de Vaders van de Vrijmetselarij, de geleerde Pythagoras, zeer vindingrijk suggereert dat wij niet over goddelijke dingen zouden moeten spreken zonder licht. De Heidenen vierden een lampenfestival, *Lampadophorics* genaamd, ter ere van Minerva, Prometheus en Vulcanus. Maar Lactantius en enkele eerste vaders van het nieuwe geloof klaagden bitter over het invoeren van dit heidense gebruik van lampen in de Kerken. Lactantius schrijft: ‘Indien zij zich verwaardigden *dat licht, wat wij de ZON noemen, te contempleren*, zouden zij spoedig inzien dat *God hun lampen niet nodig heeft.*’ En Vigilantius voegt er aan toe: ‘Onder het voorwendsel van godsverering stelde de Kerk het heidense gebruik in om armoedige kaarsen aan te steken, terwijl de ZON daar is die ons met duizenden stralen verlicht. *Is het niet een grote eer voor het LAM GODS* (waardoor de zon als zodanig wordt voorgesteld), *geplaatst in het midden van de troon* (het Universum), *deze te vervullen met de glans van zijn Majesteit?*’ Dergelijke passages bewijzen ons dat in die dagen de oorspronkelijke Kerk de GROTE ARCHITECT VAN DE WERELD aanbad in zijn beeld, de ZON, de enige van zijn soort.” (*De Mis en haar Mysteryën*, pp. 19 en 20.)

Inderdaad, terwijl de Christelijke kandidaten de Maçonnieke eed naar het Oosten gekeerd moeten uitspreken, terwijl hun ‘Achtbare Meester’ in de Oostelijk hoek blijft staan, omdat de Neofieten tijdens de Heidense Mysteryën verplicht waren hetzelfde te doen, heeft de Kerk, op haar beurt, dezelfde ritus in stand gehouden. Tijdens de Hoogmis is het Hoogaltaar (*ara maxima*) versierd met de Tabernakel of de pyxis (het doosje waarin de Hostie wordt

bewaard) en met zes brandende kaarsen. De esoterische betekenis van de pyxis en de inhoud ervan – het symbool van de Christus-Zon – is dat deze de schitterende lichtgever vertegenwoordigt en de zes kaarsen de zes planeten (de eerste Christenen kenden er niet meer) drie aan zijn rechter- en drie aan zijn linkerzijde. Dit is een nabootsing van de zeven-armige kandelaar van de synagoge, die eenzelfde betekenis heeft. “*Sol est Dominus Meus*”, “de Zon is mijn Heer!”, roept David uit in Psalm 95, hetgeen in de geautoriseerde [Engelse] bijbelvertaling zeer vindingrijk is vertaald als “De Heer is een grote God”, “een grote Koning *boven* alle Goden” (v.3), of planeten inderdaad! Augustin Chalis is oprechter wanneer hij in zijn *Philosophie des Religions Comparees?* schrijft (Vol. II p. 18):

Allen zijn dev's (demonen) op deze Aarde, behalve de God der Zieners (Ingewijden) de verheven IAO ; en indien gij in Christus iets anders ziet dan de ZON, dan aanbidt gij een *dev*, een schim zoals al de kinderen van de nacht zijn.

Daar het Oosten het vitale punt is waar de lichtgever van de Dag verrijst, de grote schenker en onderhouder van het leven, de schepper van al wat leeft en ademt op deze bol, is het niet te verwonderen dat alle volkeren van de Aarde in hem de zichtbare vertegenwoordiger van het onzichtbare Beginsel en de onzichtbare Oorzaak aanbaden, en dat de *mis* zou moeten worden opgedragen ter ere van hem die de schenker is van *messis* of de ‘oogst’. Maar tussen de aanbidding van het ideaal als een *geheel* en de aanbidding van het fysieke symbool, een orgaan dat gekozen is om het geheel en het AL voor te stellen, gaapt een kloof. Voor de geleerde Egyptenaar was de Zon het ‘oog’ van Osiris, niet Osiris zelf; hetzelfde gold voor de geleerde volgelingen van Zoroaster. Voor de eerste Christenen werd de Zon de Godheid *in toto*; en door middel van spitsvondigheden, sofismen en dogma's die niet mogen worden onderzocht, is het de moderne christelijke kerk gelukt zelfs de beschaafde wereld te dwingen hetzelfde aan te nemen, waarbij deze laatste werd gehypnotiseerd tot het geloof dat *hun* god de ene levende ware Godheid is, de maker – *niet van de Zon* – van een demon die door de ‘heidenen’ wordt aanbeden. Maar wat mag dan wel het onderscheid zijn tussen een kwaadaardige demon en de antropomorfe God zoals die bijvoorbeeld wordt voorgesteld in de Spreuken van Salomon? Tenzij zij hem aanroepen bedriegt die ‘God’ immers de arme hulpeloze, onwetende mensen – wanneer hun “vrees komt als een verwoesting” en hun “verderf als een wervelwind” – en dreigt hen met woorden als de volgende: “daarom zal ik ook *lachen* om uw verderf; ik zal *spotten* wanneer uw vrees komen zal.” (Spreuken I : 26). Vereenzelvig deze God met de grote Avatar, waarop de Christelijke religie is gebaseerd; verbind hem met die ware Ingewijde die zei: “zalig zijn zij die treuren want zij zullen getroost worden” en wat is daarvan het resultaat? Een dergelijke vereenzelviging alleen is al voldoende om de duivelse vreugde van Tertullianus te verklaren die lachte en zich verheugde over het idee dat zijn

ongelovige bloedverwanten in het hellevuur werden gebraden; en het advies dat Hieronymus aan de Christelijke bekeerling geeft om het lichaam van zijn heidense moeder te vertrappen indien zij tracht hem te verhinderen *haar voor altijd te verlaten* om Christus te volgen; en het maakt van de gehele Kerk tirannen, moordenaars en *omnes gentes* van de Inquisitie, de meest grootse en edelste voorbeelden van *praktisch* Christendom die ooit hebben geleefd!

VII

Het ritualisme van het oorspronkelijk Christendom ontstond uit de Vrijmetselarij van de oudheid – hetgeen nu voldoende is aangetoond. Deze was op haar beurt de afstammeling van de toen bijna uitgestorven Mysteriën. Over deze laatste hebben we nu een en ander te zeggen.

Het is algemeen bekend dat door de gehele oudheid heen elk volk, naast de populaire eredienst die bestond uit de dode letter van de vorm en lege exoterische ceremoniën, zijn geheime cultus had die in de wereld bekend stond als de MYSTERIËN. Strabo staat, onder vele andere, voor deze bewering in (zie *Georg.*, boek 10). Niemand behalve degenen die door bijzondere oefening waren voorbereid, werd hierbij toegelaten. De neofieten die in de bovengrondse tempels hun onderricht hadden ontvangen werden in de crypten in de hoogste Mysteriën ingewijd. Deze onderrichtingen waren de laatst overgebleven erfenis van de archaische wijsheid en ze werden onder de leiding van hoge Ingewijden *opgevoerd*. Wij gebruiken met opzet het woord ‘opgevoerd’, want de *mondelijke* instructies die *zacht werden uitgesproken*, werden alleen in de crypten in plechtige stilte en onder geheimhouding medegedeeld. Gedurende de openbare lessen en het algemene onderwijs werd de leerstof omtrent kosmogonie en theogonie in allegorische voorstelling gegeven, de *modus operandi* van de geleidelijke evolutie van de kosmos, van de werelden en uiteindelijk van onze aarde, van goden en van mensen, dit alles werd de leerling in symbolen meegedeeld. De grote openbare toneelvoorstellingen die tijdens de Mysteriefeesten werden gehouden, werden door het gewone volk bijgewoond en de massa aanbad *blindelings* de *verpersoonlijkte* waarheden. Alleen de hoge Ingewijden, de *Epoptæ* begrepen de taal en de ware betekenis ervan. In zoverre is dit alles algemeen bekend in de wereld van de geleerden.

In zijn algemeenheid beweerden alle volkeren der oudheid dat de ware mysteriën van wat zo onfilosofisch de *schepping* wordt genoemd, werden onthuld aan de uitverkorenen van ons (vijfde) ras door de eerste hiërarchieën van zijn *goddelijke* Heersers – goden in het vlees, ‘goddelijke incarnaties’ of zogenaamde *Avatars*. De laatste Stanza’s die in *De Geheime Leer* (deel II, Eng.p.21) uit het *Boek van Dzyan* werden gegeven, spreken van hen die heersten over de afstammelingen “voortgebracht uit het heilige geslacht”,

en... “die weer neerdaalden, die vrede sloten met het vijfde (ras), en dit leerden en onderrichtten.”

De uitdrukking “vrede sloten” wijst erop dat er tevoren *onenigheid* was geweest. Het lot van de Atlantiërs in onze filosofie en dat van de *mensen van voor de zondvloed* in de Bijbel stemt met dit idee overeen. Vele eeuwen vóór de Ptolemeeën sloop hetzelfde misbruik van de heilige wetenschap opnieuw binnen bij de ingewijden van het Heiligdom in Egypte. Gedurende talloze eeuwen bewaard gebleven in al hun zuiverheid, werden de heilige leringen der goden door persoonlijke ambitie en zelfzucht opnieuw aangetast. De betekenis van de symbolen werd maar al te vaak ontwijfd door onbetamelijke interpretaties, en zeer spoedig waren de enige die vrij bleven van vervalsing en heiligschennende innovaties de Eleusinische Mysteriën. Deze bestonden ter ere van (Ceres) Demeter, of de Natuur, en werden te Athene gevierd, en de intellectuele elite van Klein-Azië en Griekenland was daarin ingewijd. In zijn vierde Boek deelt Zosimus ons mee dat deze Ingewijden *de hele mensheid* omarmden¹, terwijl Aristides de Mysteriën *de gemeenschappelijke tempel der aarde* noemt.

Teneinde enige herinneringen aan deze ‘tempel’ te bewaren en die zonodig weer op te bouwen werden bepaalde uitverkorenen onder de ingewijden *afgezonderd*. Dit werd in elke eeuw door hun Hoge Hiërofant en gedaan, vanaf het moment dat de heilige allegorieën de eerste tekenen van ontwijding en verval vertoonden. Want de grote *Eleusinia* deelden uiteindelijk het lot van al de andere. Hun vroegere uitnemendheid en hun doel werd door Clemens van Alexandrië beschreven, die aantoonde dat het de hogere Mysteriën waren die de geheimen en de wijze van opbouw van het Heelal ontsluitte, hetgeen het begin, het einde en het hoogste doel van menselijke kennis is, want in die Mysteriën werden aan de ingewijden de Natuur en alle dingen getoond *zoals zij zijn* (Strom. 8). Dit is de Pythagorese Gnosis, *de kennis van al wat is*. Epictetus spreekt over deze leringen in de hoogste bewoordingen: “Al wat daarin wordt voorgeschreven werd door onze meesters ingesteld tot lering der mensen en tot verbetering van onze gebruiken (*apud Arrian Dissert. lib. cap. 21*). Plato verklaart hetzelfde in de *Phædo*: het doel der Mysteriën was de ziel te herstellen in haar oorspronkelijke zuiverheid of haar terug te brengen tot *die staat van volmaaktheid waaruit zij was gevallen*.”

VIII

Er kwam echter een dag dat de Mysteriën, op dezelfde wijze als de exotische religies, begonnen af te wijken van hun oorspronkelijke reinheid. Dit begon toen de staat besloot om op advies van Aristogeiton (510 v. Chr.) van

¹ Cicero zegt in *de Nat. Deorum*, lib. I “omitto Eleusinam sanctam illam et augustam; ab initiantur gentes orarum ultima.”

de Eleusinia een constante en rijke bron van inkomsten te maken; er werd voor dat doel een wet uitgevaardigd. Voortaan kon niemand nog worden ingewijd zonder voor dit privilege een bepaalde som geld te betalen. Het zegenrijke geschenk dat tot nog toe slechts verkregen kon worden ten koste van een onophoudelijk, bijna bovenmenselijk streven naar deugd en adeldom van karakter, kon nu worden aangeschaft voor evenzoveel klinkende munt. Tenslotte verloren de leken en zelfs de priesters, bij het aanvaarden van deze ontwijding, hun vroegere eerbied voor de innerlijke Mysteriën en dit leidde tot verdere verwereldlijking van de Heilige Wetenschap. De in de sluier aangebrachte scheur werd met elke eeuw groter en de Allerhoogste Hiërofant, die de uiteindelijke openbaarmaking en vervorming van de heiligste geheimen van de natuur vreesden, spanden zich meer dan ooit in om deze van het *innerlijk* programma te schrappen en beperkten de volledige kennis daarvan enkel tot de weinigen. Het zijn degenen die *afgezonderd waren* die spoedig de enige bewaarders van het goddelijk erfdeel der eeuwen werden. Zeven eeuwen later zien wij Apuleius, niettegenstaande zijn oprechte hang naar magie en het mystieke, in zijn *Gouden Ezel* een bittere satire schrijven tegen de huichelarij en losbandigheid van bepaalde ordes van *halfingewijde* priesters. Het is ook door hem dat wij vernemen dat de Mysteriën in zijn tijd (2de eeuw n. Chr.) zo algemeen waren geworden dat, in alle landen, personen van alle rangen en standen allemaal werden ingewijd, mannen, vrouwen en kinderen! Inwijding was bij zijn tijdgenoten even noodzakelijk geworden als inmiddels bij de Christenen de doop, en zoals de laatste dat nú is, zo was eerstgenoemde dat destijds geworden, namelijk zonder enige betekenis en alleen maar een louter formele dode-letter-plechtigheid. Weer later wisten de fanatici van de nieuwe religie hun wurgende hand op de Mysteriën te leggen.

De *Epoptæ*, zij “die de dingen zien zoals zij zijn”, verdwenen een voor een en verhuisden naar streken die voor de Christenen ontoegankelijk waren. De *Mystæ* (van *Mystes* of ‘gesluierd’), “zij die de dingen slechts zien zoals zij schijnen”, behielden zeer spoedig, als enigen, het rijk voor hen alleen.

Het zijn de eerstgenoemden, de ‘afgezonderden’, die de ware geheimen hebben bewaard; het zijn de *Mystæ*, degenen die deze slechts oppervlakkig kenden, die de eerste steen tot oprichting van de moderne Vrijmetselarij hebben gelegd, en het is vanuit deze halfheidense, halfbekeerde vroegste broederschap van Vrijmetselaars dat het Christelijke ritueel en de meeste dogma’s zijn ontstaan. Zowel de *Epoptæ* als de *Mystæ* hebben recht op de naam *Vrijmetselaars*: want beiden hebben, terwijl ze hun geloften en voorschriften uitvoerden van hun Hiërofant en ‘Koningen’ die allang waren heengegaan, *hun tempels weer opgebouwd*; de *Epoptæ* hun ‘lagere’ en de *Mystæ* hun ‘hogere tempels’. Want zo waren in de oudheid de enigszins ongepaste benamingen, en zo worden ze tot op de dag van vandaag in bepaalde streken nog steeds genoemd. In de *Electra* (2de bedrijf) spreekt Sophocles

over de fundamenten van Athene – de zetel van de Mysteryën van Eleusis – als het ‘heilige gebouw der Goden’, dat wil zeggen door de *goden* gebouwd. Over inwijding werd gesproken als het “binnentreden van de tempel”, en het “reinigen” of *wederopbouwen van de tempel* doelde op het *lichaam* van een ingewijde bij zijn laatste en allerhoogste beproeving (zie Johannes-evangelie, 2:19). Ook de esoterische leer werd soms met de naam ‘Tempel’ aangeduid en de exoterische volksreligie met die van ‘stad’. *Een tempel bouwen* betekende een esoterische school stichten; “een stadstempel bouwen” verwees naar het instellen van een openbare eredienst. Derhalve zijn de ware nog levende ‘vrijmetselaars’ van de *lagere* Tempel of van de crypte, de heilige plaats der inwijding, de enige bewaarders van de ware Maçonnieke geheimen, die nu voor de wereld verloren zijn. Wij staan gewillig de titel ‘Bouwers van de *hogere* Tempel’ aan de moderne broederschap der Vrijmetselaars af, daar de *a priori* aangenomen superioriteit van dat woord ‘hoger’ al even illusoir is als de felle gloed van het brandende braambos van Mozes in de loges van de Tempeliers ☉

H.P.B.

Brieven van Robert Crosbie – In Het Begin

[Deze brieven over doel, werk en streven van de G.L.T. zijn oorspronkelijk verschenen in *The Friendly Philosopher* (Los Angeles, The Theosophy Company, 1945, pp.363-415).]

VIII

VEEL LEDEN VAN DE VERSCHILLENDE theosofische verenigingen zullen natuurlijk bezwaar maken tegen onze conclusies en handelwijze, hoewel ze instemmen met onze vastberadenheid om ons strikt te houden aan de Theosofie zoals die oorspronkelijk werd opgetekend. Anderen, de 'old timers' die in deze verenigingen een leidende rol spelen, zullen zich krachtig tegen ons verzetten, hoewel zijzelf beweren H.P.B. te 'vereren'. Dit kan niet worden vermeden indien we trouw willen blijven aan onze uitgesproken doelstellingen, want die doelstellingen zouden zowel voor de leiders als voor de volgelingen in de verschillende verenigingen een radicale verandering van houding vereisen. Maar al degenen die er niet zo diep bij betrokken zijn dat ze filosofie, logica en feiten niet meer op hun eigen merites in beschouwing willen of durven nemen; al degenen die tot op zekere hoogte onbevooroordeeld zijn of misschien zullen worden, zullen enig onderzoek instellen en zullen in overeenstemming hiermee een betere zienswijze, een betere waardering verkrijgen van de noodzaak voor Eenheid op een *filosofische* basis. Deze indrukken zullen worden herinnerd wanneer deze Theosofen zelf – door gebeurtenissen in hun eigen belangstellings-sfeer – tot een heroverweging worden gedwongen. Laat ons dus vertrouwen hebben in de opgetekende feiten, de opgetekende wijsbegeerte en in het consequente voorbeeld gegeven door de ware Leraren, H.P.B. en W.Q.J.

Het sprak vanzelf dat u de kunsttentoonstelling moest bezoeken, maar het is jammer dat dit, door uw afwezigheid, de kracht van de bijeenkomst verminderde. Waar er zo weinigen zijn, wordt de afwezigheid van zelfs maar één iemand door allen gevoeld. Het verzwakt het krachtveld doordat de belangstelling op dat ogenblik is verdeeld; bovendien wordt de neiging om dat te herhalen gemakkelijk versterkt. Het lijkt er misschien op dat we van Theosofie een 'naijverige God' maken, maar het komt uit ervaring voort en wordt gegeven voor wat het voor jullie waard kan zijn. Het moet niet worden opgevat als een aanmerking op een bepaalde zaak of persoon, maar in het algemeen als een leidend beginsel. Ik weet dat u geen lauwe Theosoof bent, maar ik denk nu aan het voorbeeld dat aan jongere studenten wordt gegeven. Het is zo gemakkelijk, en vooral in het beginstadium, om het

enthousiasme voor het Werk zelf te verliezen door verspilling van energie in afleidingen die op zichzelf onschuldig zijn. Het is beter om ontspanning te nemen, of sociale activiteiten bij te wonen, op andere tijdstippen dan wanneer er bijeenkomsten zijn, als het werkelijk onze bedoeling is “aan het Onvergankelijke het veranderlijke te offeren.”

Een jaar geleden om deze tijd scheen ons wat sindsdien is gedaan en wat in de lucht hangt om te worden gedaan, heel ver weg. De G.L.T. heeft sinds haar oprichting flink vooruitgang geboekt en ze staat reeds stevig op eigen benen en begint haar stem in het land te doen horen. Toewijding heeft dit tot stand gebracht en is sterker geworden door de gedane inspanningen; dat is dus bemoedigend. Enkelen hebben al iets van de geest van deze beweging begrepen; naarmate de tijd verstrijkt, zullen er meer komen en sommigen van hen zullen ware strijders worden. Indien we ons hart aan de Zaak geven, zal de rest volgen.

Velen horen de Boodschap, maar weinigen slaan er acht op en van hen die er acht op slaan, zijn er weinigen die de waarschuwingen van de Leraren ter harte nemen. Sommigen denken blijkbaar dat alle waarschuwingen een soort boeman zijn om hun moed op de proef te stellen. Zij vergeten of veronachtzamen dat de ware toets niet over onze moed, maar over ons onderscheidingsvermogen gaat. Indien de wijsbegeerte juist is en de Meesters daarachter staan, dan is wat Zij zeggen betekenisvol. Zij hebben behalve waarschuwingen andere dingen geuit en die zijn ook betekenisvol, even volledig en even waar als hun waarschuwingen. De Theosofie is niet in strijd met enige vorm van religie, enige vereniging, enig mens, enige mening – hoezeer die ook in strijd met de Theosofie mogen zijn. Waar de Theosofie zich mee bezighoudt, door middel van hen die er, net zoals wij zonder enig mentaal voorbehoud dan ook, in geloven, is een strijd om *erkenning*. Theosofie heeft tot taak de verborgen zijde, de ware en innerlijke betekenis van alle dingen te verklaren, want zij is een vriend tot begrip en een hulp tot kennis. Een mens kan er zichzelf grondig door leren kennen. Door een verkeerd begrip van het ware Zelf hebben we al die religies, sekten, partijen en dogma's met al hun gevestigde belangen en de mensen die erachter staan. Het is het Karma van ons ras dat ons treft; dus zullen we er niet over klagen noch trachten het te ontwijken wanneer we ermee worden geconfronteerd. Wat we in andere opzichten als het slechtste zouden beschouwen, is het beste dat kon gebeuren indien we het in de juiste geest tegemoet treden, waarbij we gaandeweg ons Karma afwerken en onszelf tot betere werktuigen maken voor Hen. We werken niet vanwege ons eigen belang in de resultaten, maar voor de Meesters en de Mensheid. Dus zullen we blijmoedig opnemen wat er ook komt, en “genieten of verdragen wat het Hoger Zelf bij wijze van ervaring of discipline voor ons in petto heeft.” We moeten zonder twijfel of bezorgdheid voortgaan: beide zijn belemmeringen die uit de lagere natuur voortvloeien, niet uit de Hogere. We lijden en moeten blijven lijden door de lichamelijke en mentale

zwakheden van het ras. Dit alles kunnen we blijmoedig verdragen wanneer we werken voor een betere tijd, betere denkvermogens en lichamen, en een beter begrip voor de hele mensheid.

Er komen momenten in ieders ontwikkeling dat werk nutteloos en vervelend schijnt. Ik denk dat het vervelende karakter van het werk het opruimen van Karma is en het verhelderen van 'de omhulsels van de Ziel'. Wat ons verbittert, wat ons pijn doet, zijn onze persoonlijke verlangens, die niet worden vervuld, of waarvan we vrezen dat ze niet te vervullen zijn. Alles kunnen we doormaken, alles verdragen, als we denken aan het Zelf van allen. Door zelf over te geven aan Zelf is de Witte Adept geworden wat Hij is. We 'weten' dit alles heel goed, maar we missen de *realisatie* ervan; vandaar dat we de spanning dikwijls moeilijk te verdragen vinden. We moeten verdergaan en zoveel mogelijk in het Zelf verblijven en bij het Zelf stilstaan; iedere poging brengt het moment van realisatie dichterbij.

Door stil te staan bij onze inherente vervolmaakbaarheid, raken we onze onvolmaaktheden kwijt. Wat we het minst moeten betwijfelen, is de inherente vervolmaakbaarheid van alle mensen. Hier volgt een belangrijke verklaring van H.P.B.:

Ieder Ego heeft het Karma van vroegere Manvantara's achter zich. Het Ego begint met Goddelijk Bewustzijn – geen verleden, geen toekomst, geen afgescheidenheid. Dat is lang voordat het beseft dat het zichzelf is. Pas na vele geboorten begint het, door deze collectiviteit van ervaring, te bemerken dat het individueel is. Aan het einde van zijn kringloop van wedergeboorte is het nog hetzelfde Goddelijke Bewustzijn, maar nu is het geïndividualiseerd Zelf-Bewustzijn geworden.

Zonder dit gevoel van inherente volmaaktheid zou er niets zijn dat waard is om voor te leven: een paar jaar van 'genoegen en smart' en dan is alles voorbij en wat is er gewonnen? Wat we ook doen, we kunnen niet aan het Leven ontsnappen, want we *zijn* Leven – de hele tijd; de meesten van ons verwezenlijken slechts een gedeelte van de mogelijkheden ervan. Eens zullen we leren wat Leven werkelijk betekent. We werken naar dat doel toe, voor anderen zowel als voor onszelf – nu meestal voor die anderen "die nog minder weten dan wij", maar ook wij leren voortdurend. Is dit niet alle inspanning waard? Wij mensen brengen grotere offers dan we verwacht worden te brengen en voor oneindig veel minder – voor een paar jaar van twijfelachtig geluk en dan vergetelheid, voorzover we weten of kunnen zien. Dat we zelfs maar een weinig van het doel van het leven kunnen zien is al veel; het te voelen is nog meer; het te realiseren is te Leven. Als Nietzsche's leer juist is, hebben we een grote fout gemaakt. Wel, is dat zo? Nee, daarover bestaat geen twijfel; we hebben de volle zekerheid dat we het juiste doen door het Pad van de Meesters te volgen, de lijnen die door H.P.B. zijn aange-

geven. Dus wat maakt het uit of we verwondingen oplopen in de strijd voor Hen en voor de hele mensheid? We hebben iets tot stand gebracht, hoe klein ook. We hebben alles gedaan wat we konden doen en het gevecht gaat nog voort. Het is een Levensschool en alles wat op een gegeven moment tot ons komt, houdt datgene in wat we nodig hebben, of dit hard, lastig of prettig schijnt.

Het Werk is de compensatie voor de opoffering. “Niets kan worden verworven zonder opoffering”. Laten we Judge’s woorden ter harte nemen: “En toch zijn elk ogenblik, elk uur van de dag deze Meesters bereid en verlangend hen tegemoet te treden, die scherpzinnig genoeg zijn om hun eigen ware bestemming te zien en voldoende edel van hart zijn om voor ‘de grote Wees, de Mensheid’ te werken.”

IX

Er zijn vele ‘goede zielen’ die niet weten wat ze willen en daardoor in de Theosofie geen vaste basis hebben, hoewel ze deze aanvaarden als het enige dat waard is te worden gekend. Zij kunnen nergens ‘thuis zijn’. We hoeven hen niet op te gaan zoeken – ze komen uit zichzelf naar ons. Als we hen moesten zoeken, zouden we hen misschien laten lopen als zijnde niet van de juiste soort, of om een andere ogenschijnlijke reden. Er zijn er honderden die op een of ander verkeerd spoor terecht zijn gekomen. Ze hebben allen enkele goede eigenschappen – Karmische erfenissen; maar deze brengen geen Wijsheid noch Wil. Zij hebben begeleiding nodig, geen leiderschap. Studie en werk zijn hun enige redding en we kunnen hen allen helpen in de mate dat ons en hun Karma dit toelaat, al was het alleen door ons voorbeeld. Ons werk is voor alle Theosofen. Voorzover ik het kan zien, is de G.L.T. de enige ware ‘olijftak’ in de Beweging, want zij staat voor vrede met allen, in eenheid van doel, streven en lering.

Waren Theosofen op deze basis bij elkaar gebleven, dan zouden meningsverschillen nooit zijn voorgekomen en de vele bijzaken zouden geen kans hebben gehad. Wat een Karma voor de schuldigen en voor de wereld! De onwetenden houden zich bezig met voorwendsels en beloften, en terwijl sommigen onwetend blijven, zal een niet gering aantal zich aan tovenarij van de ergste soort overgeven. De onnozelen zonder onderscheidingsvermogen in al die verenigingen maskeren wat er achterligt omdat zij niet in staat zijn te zien dat zij voor zelfzuchtige doeleinden worden gebruikt. Dat is het betreuenswaardige ervan. De grote meerderheid van de mensen spot met het idee dat iemand occulte vermogens ten kwade zou kunnen bezitten.

Dit is het mysterie van het menselijke denkvermogen. Daar het scheppend is, begiftigt het elk van zijn gedachtevormen met leven en bestaan, maakt

voor zichzelf afgoden naar zijn eigen beeld en tracht dan gehoorzaamheid van anderen af te dwingen. En wat voor afgoden schept het – monsters en vampiers! Deze dingen zijn niet aangenaam om over na te denken, maar zij bestaan. We kunnen er onze ogen niet voor sluiten en we moeten al degenen die we kunnen, waarschuwen en wijzen op het ZELF als onze toevlucht. Als Theosofen de enige veilige, ware en koninklijke weg willen volgen, moeten ze personen en leiders vergeten en naar de Beginzelen luisteren en trouw blijven aan Hen die ze bekend maakten. Teneinde aan H.P.B. en W.Q.J. trouw te blijven, moeten ze de lijnen volgen, die door de Leraren zijn vastgelegd. Als we trouw zijn aan H.P.B. en W.Q.J. en waar zij voor staan, zal men ons niet zien aanlopen achter leiders, die roepen “kijk eens hier, kijk eens daar.” Velen zijn “met hun afgoden vergroeid: laat hen met rust”. Maar waarschuwingen aan aspiranten zijn altijd gepast en waar we voor anderen gevaar zien, is het onze plicht te waarschuwen – niet uit tegenstand voor iets anders dan die dwalingen en verkeerde praktijken die schadelijke gevolgen aanrichten. Theosofen moeten dwaling aantonen door vergelijking met Theosofie. Methoden moeten verschillen al naargelang tijd, plaats en omstandigheden. Slechts weinige denkers, en vooral zij die door ‘de verlokking van het occulte’ worden aangetrokken, zijn in staat toepassingen in enig breder verband te maken. Zij moeten worden gewezen op de verschillen. We moeten leren dat de manier om waarheid aan te bieden erin bestaat om verschillende geloofsovertuigingen in het licht van de waarheid te onderzoeken, niet om met overredende pogingen een ander ‘in het nauw’ te drijven. Zelfs een dier biedt weerstand als het in het nauw wordt gedreven; dus de juiste manier om aandacht te krijgen voor de ideeën die we aan te bieden hebben, brengt een volmaakt gevoel van vrijheid aan de kant van de toehoorder, zowel als aan de kant van de spreker met zich mee.

In deze dagen van bekeringsijver en propaganda voor allerlei soort ‘ismen’ is er des te meer behoefte aan verdraagzaamheid als we die openingen willen vinden in het denken van anderen waardoor mogelijk vragen kunnen worden opgeroepen. We kunnen bij wijze van voorbeeld alles naar zijn wezenlijke inhoud onderzoeken om dan daar tegenover het theosofische perspectief, dat met de natuur als geheel overeenstemt, te presenteren.

De Beginselverklaring van de G.L.T. zou de aandacht van elke onbevooroordeelde Theosoof moeten verschuiven van vormen naar beginselen. Zij verschaft een ware basis voor studie en werk. De redelijkheid ervan zou velen moeten opwekken aan zichzelf te gaan werken. De deur is open voor allen maar we kunnen degenen die willen luisteren noch denken, niet helpen. Ik was geamuseerd over een bewering gepubliceerd in het Besant-tijdschrift, dat de G.L.T. “een afscheiding van [de Theosophical Society van] Point Loma” is. Ik vraag me af hoe ze deze gevolgtrekking maakten? Daar de G.L.T. hoofdzakelijk is samengesteld uit Theosofen uit verschillende organisaties zou ze eerder een ‘afscheiding’ kunnen worden genoemd van al

die groeperingen! Het feit dat de G.L.T. buiten alle organisaties staat en zij geen eigen organisatie heeft, schijnt niet opgemerkt te zijn door hen die ons, zowel als zichzelf, in een bepaald vakje zouden willen stoppen. We kunnen het aan de tijd overlaten om de waarheid recht te doen. Naarmate de jaren voorbijgaan en de G.L.T. door haar vruchten beter bekend zal worden, zal het steeds moeilijker worden voor hen die hun gram willen halen ons anders te etiketteren dan als rechtschapen Theosofen, die beslist iedere aansluiting met welke theosofische organisatie ook afwijzen, maar altijd in volledige sympathie zijn met onze mede-Theosofen van iedere organisatie of van geen enkele. Toch moeten we erop letten de indruk recht te zetten, waar die ook bestaat, dat de G.L.T. een afscheiding of opvolging of iets anders is dan een organisme om eenvoudigweg Theosofie te bestuderen en toe te passen. Kan een oprechte student de dingen waarnemen die in naam van Theosofie worden onderwezen en gedaan en niet in staat zijn de schreeuwende behoefte te zien aan juist een organisme als de G.L.T.?

Sommige overigens trouwe Theosofen denken dat de Beweging voor deze eeuw heeft gefaald als gevolg van de onenigheden en de foutieve leringen die duidelijk aan de dag treden. Ze zouden moeten bedenken dat de Meesters nooit ophouden te werken en dat het altijd mogelijk is voor zelfs de eenvoudigste Theosoof die voldoende scherpzinnig en menslievend is om Hun poging te helpen. De weg om de waarheid te kennen is terug te gaan naar wat de Leraren zelf hebben gegeven, zowel in filosofie als in het juiste werk. Indien dat wordt gedaan, zal men zien dat er in de G.L.T. “noch onbestendigheid is; noch een zweem van verandering van richting” wat betreft de lijnen die door de Leraren zijn aangegeven. Telkens weer is het nodig dat we onder de aandacht brengen van al die ontmoedigde of verbijsterde Theosofen hetgeen H.P.B. in 1888 aan Judge schreef:

Eergisternacht werden mij in vogelvlucht de Theosofische Verenigen-¹ getoond. Ik zag enkele ernstige, betrouwbare Theosofen, gewikkeld in een strijd op leven en dood met de wereld in het algemeen en met andere – slechts formele maar ambitieuze – Theosofen. De eersten zijn talrijker dan je misschien denkt en zij *behaalden de overhand*, zoals jullie in Amerika *de overhand zullen behalen*, als jullie slechts toegewijd blijven aan het programma van de Meester en trouw aan jullie zelf.

En verder: “Want het is alleen als de Kern is gevormd, dat de groei *kan beginnen*, die in komende jaren, *hoever ook in de toekomst*, zal eindigen in de vorming van dat lichaam dat we op het oog hebben.”

Door slordig lezen hebben studenten veel gemist. Indien dit een Beweging is die door de Meesters wordt geïnspireerd en als H.P.B. en Judge Hun woordvoerders zijn, dan is het noodzakelijk te zoeken naar de betekenis

¹ Hoewel er toen nog maar één bestond! [NvdR]

achter de woorden die Zij gebruikten. Denken dat de poging had gefaald en dat het geen zin had het nog verder te proberen zou getuigen van gebrek aan vertrouwen in de Meesters en van een misvatting van de grote occulte wetten die een beweging als deze leiden. “Het wiel der Goede Wet draait gezwind voort. Het maalt bij *nacht* en dag. Het scheidt het waardeloze kaf van het gouden graan, de afval van de bloem.” Dit moet op de Beweging van toepassing zijn, evengoed als op al het andere – daar het Universeel van strekking is. Ik kan mij niet voorstellen dat Zij woorden doelloos gebruikten; aan ons en aan allen die Hen zouden willen dienen, valt de taak ten deel Hun Leringen steeds weer toe te passen. Er bestaat geen tijdslimiet voor pogingen ❧

Robert Crosbie

Studies in De Geheime Leer (I)

(XVIII) De Juiste Benadering

[Dit artikel is een vertaling van hoofdstuk 18 van het boek *Studies in The Secret Doctrine (Book I, Third Series)* van B.P. Wadia (The Theosophy Company, Bombay, 1961, herdruk, in 1976). Deze *Studies* zijn oorspronkelijk verschenen in het tijdschrift *The Theosophical Movement*.]

IN DE TWEE VORIGE DELEN van deze *Studies* werd een poging ondernomen om aan te tonen dat *De Geheime Leer* en andere geschriften van HPB gedeelten zijn van de eeuwenoude en onvergankelijke Kennis-Verslagen. De Theosofie zoals door haar en haar Voorgangers voorgesteld, is een systeem van denken dat noch toeneemt, noch verder ontwikkelt. Als mensen Theosofie bestuderen dan leren ze vandaag de dag wat altijd al bekend was. Alles wat we in deze eeuw aan onderricht kunnen verkrijgen, werd voor ons passend samengevat in de werken van HPB. Datgene wat de mensheid leert en vergeet is relatieve kennis; die verandert en vermeerdert. Dat wat voor eens en altijd is geleerd en is belichaamd in het hart van het ras is Waarheid, Absolute Kennis.

Een ander feit dat naar buiten werd gebracht, is dat echte waardering van *De Geheime Leer* afhangt van de juiste assimilatie van de inhoud ervan door de ontplooiing van dat geestelijk vermogen dat volgt op de zuivering van het denkvermogen door de studie van metafysica. Dit vermogen is Buddhi verenigd met Manas. Verder werd een poging ondernomen om de Drie Grondstellingen te onderzoeken die de onbetwistbare fundamenten van haar monumentale werken uitmaken.

Het doel dat voor ogen staat is het denken uit te lokken. Niemand zou de zware inhoud van de twee delen kunnen vertalen in een taal die de gemiddelde mens in de straat zonder inspanning zou kunnen begrijpen. Het is nodig hier op te wijzen vanwege de kritieken die ons ter ore kwamen.

De grootse functie van de geschriften van HPB is om in de student een nieuwe voorstelling van de Natuur te ontwikkelen – een voorstelling die synthetisch, universeel en onpersoonlijk is. Dit is Buddhi-Manas, in het individu 'geïncarneerd'. Verschillende mensen lezen in *De Geheime Leer* verschillende zaken. Er wordt gezegd dat het allemaal afhangt van op welke interpretatie ieder voor zich zijn uiteenzettingen baseert. Dat is niet zo. De delen zijn niet geschikt voor uiteenlopende en tegenstrijdige verklaringen. Elk beginsel, elke lering, elk leerstuk heeft maar *een* verklaring, en meer niet.

De toepassingen van de juiste interpretatie kan gevarieerd en veelvuldig zijn; ze moeten dat zijn. Als het begrip van de leringen diepgaand is, zullen ook de toepassingen talrijk zijn. De volledigheid van dat begrijpen hangt samen met die van toepassingen. De ware test die aangeeft dat een lering juist werd geïnterpreteerd, ligt in het vermogen van de student om toepassingen aan te wenden. Als onze interpretatie juist is, kloppen onze toepassingen met ons begrijpen van andere en verwante leringen. De oprechte en ernstige student volhardt erin, met geduld en doorzettingsvermogen, de *gehele* filosofie, alle ermee in verband staande leringen, te bereiken. Hij is niet tevreden met het begrijpen bij stukjes en beetjes, van een beginsel hier en een leerstuk daar. De juiste verklaring van het ene beginsel sluit precies aan bij een juiste verklaring van alle andere beginselen; een foutieve verklaring stemt niet overeen met de juiste verklaring van een enkel beginsel noch met foutieve verklaringen van een aantal beginselen.

Deze derde reeks is een beschouwing van de stappen die leiden naar Buddhi-Manasische ontplooiing – transformaties die in de student moeten plaatsvinden als hij met intellectuele eerlijkheid en oprechte moed voortgaat met zijn taak *De Geheime Leer* machtig te worden. Dit ras en deze beschaving staan onder de heerschappij van Kama-Manas, het Begeerte-Denken. De meeste studenten zijn zich hiervan bewust. Maar wanneer we trachten onze lagere natuur te zuiveren en onze morele onvolkomenheden uit te roeien en daarin moreel unieke eigenschappen te introduceren, worden we ons op een pijnlijke manier bewust gemaakt van de knoerijen en kracht van Kama-Manas in onszelf. De grillen en ongunstige neigingen ervan treden op de voorgrond wanneer de student zich neerzet om *De Geheime Leer* te lezen en erover na te denken of haar gedetailleerde leringen te bestuderen en te overpeinzen. Dit feit wordt over het algemeen over het hoofd gezien.

Niet alle studenten passen de opmerkingen van de Inleiding, die veelzeggend en belangrijk zijn, op zichzelf toe:

Iedere lezer zal onvermijdelijk de afgelegde verklaringen beoordelen vanuit het standpunt van zijn eigen kennis, ervaring en bewustzijn, gebaseerd op wat hij al heeft geleerd.¹

In deze tijd is het actieve centrum van bewustzijn Kama-Manasisch. Het is opgebouwd uit ervaringen die schommelen tussen de paren van tegenstelling – koud en warm, genoeg en pijn, roem en schande. De kennis die zo'n ervaring oplevert is relatief en daardoor onstabiel. Het is echt noodzakelijk dat elke student een poos over zijn eigen "kennis, ervaring en bewustzijn" mediteert, want zo zal hij zichzelf beschermen door vooraf zijn behepteden en neigingen op te merken. *De Geheime Leer* is in alle opzichten *sui generis*. Daarom is het voor de student noodzaak zich te onthouden van argumen-

¹ H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I, Eng.p.xlvi.

teren dat de door HPB gemaakte uiteenzettingen niet in overeenstemming zijn met wat andere mensen hebben gezegd of geschreven, of met zijn eigen ideeën over het onderwerp, of dat ze schijnbaar tegengesteld zijn aan enig aanvaard systeem van denken of filosofie. De student moet ernaar streven zijn denkvermogen tijdens het studeren zoveel mogelijk te bevrijden van alle ideeën die hij kan hebben verkregen door erfelijkheid, via onderricht, via omgeving en via andere 'autoriteiten'. Zijn denkvermogen dient volkomen vrij te worden gemaakt van alle andere gedachten zodat tot de juiste verklaring van de uiteenzettingen van *De Geheime Leer* kan worden gekomen. Anders bestaat er een voortdurend gevaar dat zijn ideeën even gekleurd worden met vooropgezette meningen als die van zovele vroege studenten van HPB die de occulte beginselen ondergeschikt hebben gemaakt aan de moderne wetenschap of ze hebben verlaagd door ze neer te halen tot het niveau van religieuze overtuigingen.

Welnu, er zijn drie opmerkelijke karakteristieken van Kama-Manas of het Begeerte-Denken. Het is verward, het is verblind, het is wild en dwalend. Hoe krachtig ons Kama-Manas ook is, zo lang het Kama-Manas is, zal het deze drie eigenschappen vertonen. Wanneer de student in aanraking komt met *De Geheime Leer*, benadert hij die met dit Begeerte-Denken. Dat denkvermogen is verward wat betreft de plaats van zijn eigenaar in het systeem der dingen; is verblind door zijn eigenbelang en dat van zijn eigenaar; in de wereld der dingen vliegt het sneller en sneller van het ene object naar het andere, en van onderwerp naar onderwerp in de wereld der gedachten. Het probeert in werkelijkheid zichzelf te rechtvaardigen in conflict met andere dwalende Begeerte-denkvermogens. Door middel van veroveringen en verliezen, door middel van blijdschap, maar meer nog door middel van lijden, beweegt het langzaam in de richting van één doelstelling: het wordt eenpuntig; het wordt het eens om een nieuw zwaartepunt in te stellen en de gepaste waarneming ervan te ontwikkelen.

Wanneer de student zijn studie van *De Geheime Leer* begint, sleurt dit Begeerte-Denken hem mee naar de verre velden van speculatie. Dat denkvermogen verheugt zich over haar eigen scheppingen en over het groter worden van zichzelf. Dus de neiging van de student is niet zozeer om te begrijpen wat *De Geheime Leer* onderwijst, als wel om, door een enkele gedachte getroffen, weg te fladderen op een raakvlak en daarover, uitgaande van zijn 'kennis, ervaring en bewustzijn', te speculeren. In haar Voorwoord van *De Geheime Leer* zegt HPB:

De publicatie van veel van de hierin vermelde feiten werd noodzakelijk door de wilde en fantastische speculaties waaraan veel theosofen en onderzoekers van de mystiek zich de laatste jaren hebben overgegeven bij hun streven om, zoals zij dachten, een volledig gedachtstelsel uit te werken op grond van de enkele feiten die hun eerder waren medegedeeld.²

² Idem, deel I, Eng.p.viii.

Als dit het geval was bij de eerste studenten die HPB zelf omringden, dan moet de huidige generatie van studenten op dezelfde manier, zo niet meer, het risico lopen om zich in dezelfde richting te vergissen. Het is daarom essentieel te leren de neiging te vermijden om wat we lezen overhaast te interpreteren. Een uiteenzetting te begrijpen is heel wat anders dan deze te interpreteren of erover te speculeren. Interpretatie vereist begrijpen. Juiste interpretatie vereist coördinatie van alle fasen en aspecten van de lering.

De neiging tot verwarring toont zich in de evenzo haastige poging tot verzoening van dat wat zich toont als botsende of tegenstrijdige uiteenzettingen van leringen. Het toont zich ook in het onderscheid dat we maken ten gunste van een bepaalde reeks van ideeën en leringen omdat ze beantwoorden aan onze eigen interpretatie ervan, tegenover andere die we afdoen als onbelangrijk en zelfs als onjuist. Wat betreft de tweede neiging van het Begeerte-Denken, die dweept zo egoïstisch met zichzelf en zijn verrichtingen dat hetgeen het niet begrijpt, wordt beschouwd als vol gebreken – “ik zie het niet op die manier, daarom moet het verkeerd zijn”.

Een vastberaden en voortdurende toepassing bij het begrijpen van enkele metafysische ideeën die fundamenteel en voorbereidend zijn, is essentieel; want zo zullen we gestaag groeien. “Ware kennis komt langzaam en wordt niet gemakkelijk verworven”, zegt HPB, en de *Bhagavad-Gita*: “Er is geen louteraar in deze wereld te vergelijken met geestelijke kennis, en hij die in devotie vervolmaakt is, bemerkt dat na verloop van tijd geestelijke kennis spontaan in hem opkomt”.³

Juist begrijpen zuivert het Begeerte-Denken; het inzicht in universele principes maakt het geleidelijk zuiver door deze drie neigingen uit te roeien. Dan begint Manas of het Denkvermogen [Mind], wanneer het in zijn eigen centrum (juiste concentratie) is gekomen, *zichzelf te zien in het licht van de filosofie*. De student kan nu zijn eigen “kennis, ervaring en bewustzijn” onderzoeken met betrekking tot die grondstellingen. Maanden, nee jaren, moeten verlopen voordat zo’n inzicht en onderzoek die onthechting van en in het denkvermogen openbaart die aan de student onthult dat hijzelf en de Wetenschap niet verschillend zijn, maar dat de twee één zijn. Hij ziet zijn eigen levensproblemen en levenshandelingen gereflecteerd in de Wijsheid, en het licht van de Wijsheid wordt voortdurend in hemzelf opnieuw voortgebracht. Het is om deze reden en met dit voor ogen dat in de tweede reeks nadruk werd gelegd op het altruïsme van *De Geheime Leer*.

In onze ononderbroken zoektocht naar Wijsheid dienen we stevig het welomschreven idee vast te houden dat *De Geheime Leer* “werd geschreven om de onderzoekers van het occultisme te instrueren”⁴ – daarbij niet vergetend

³ *De Bhagavad-Gita*, hoofdstuk 4, vers 38.

⁴ *De Geheime Leer*, deel I, Eng.p.23.

dat dit evenzeer waar is voor alle andere geschriften van HPB.

Veel studenten vinden het vanzelfsprekend dat er in *De Geheime Leer* onder een hoop rommel een aantal juwelen is begraven die hun intelligentie en scherpzinnigheid aan het licht zal moeten brengen. Sommigen eigenen zich het vermogen toe te concluderen dat deze delen HPB's wonderlijke omvang van een lange aaneenschakeling van kennis tonen waarbij we de vele detailfouten in onze bewondering maar over het hoofd moeten zien. Net zo arrogant menen sommigen dat enige onschatbare informatie over een groot aantal varia met zorg en tact uit het boek kan worden verzameld. Ze zeggen dat *De Geheime Leer* geen verhandeling over occulte filosofie en wetenschap is, maar louter een naslagwerk. Dan is er een klasse van 'intelligentsia' die ernaar streven rechtvaardiging te vinden voor hun eigen geliefkoosde theorieën en begrippen. Hun verlangen is om van HPB bevestiging te verkrijgen voor moderne wetenschap en filosofie, voor hedendaagse overtuigingen en geschikte godsdiensten. Al zulke Kama-Manasische studenten als deze zullen slechts weinig profijt halen uit het werk.

Deze studenten hebben, vaak voor henzelf onbewust, de waarde van de inhoud beoordeeld uitgaande van hun eigen 'kennis, ervaring en bewustzijn'. In deze tijd van zelfzucht en eigenwaan overmeesteren deze krachten de menselijke natuur dermate dat velen niet merken dat ze egocentrisch en zelfingenomen zijn.

Die student van wie het Kama-Manas door vroegere inspanningen, in dit of andere levens, werd gezuiverd, van wie de denkwijze vurig gericht is op het verkrijgen van de wijsheid vanwege die wijsheid zelf, die naar antwoorden zoekt voor zijn onopgeloste problemen, en van wie de oprechtheid waarachtig is, toont al vroeg een heel andere houding in zijn contact met *De Geheime Leer*. Een zorgvuldig onderzoek van de Inhoudstafel en de structuur van het boek, een enkele gedachte die wordt besteed aan het Voorwoord, de Inleiding, de Proloog van het eerste deel en de Inleidende Opmerkingen van het tweede deel, en een vergelijking hiervan met de Inhoudstafel van de twee delen van *Isis Ontsluierd*, samen met wat in de Voorwoorden daarvan werd geschreven, zal hem ervan overtuigen dat in de geschriften van H.P. Blavatsky er een volheid, nee een volledigheid bestaat die uniek is; dat haar boeken niet zoals andere boeken zijn. Meer van deze zorgvuldige studie in een waarlijk eerbiedige houding en er daagt in zijn denkvermogen het idee dat in haar geschriften het einde van kennis wordt bereikt. Het proces wordt volgehouden en de zon van zijn ideatie bereikt het zenit van overtuigdheid. Niet alleen wordt het einde van kennis bereikt in deze delen, maar ze wordt bewezen en is daarom bewijsbare kennis. Zoals de heer William Q. Judge terecht naar voren brengt in *The Path* van maart 1892, p. 382:

Als er enig gezag karakteristiek is voor *De Geheime Leer*, dan moet die

binnenin worden gezocht en niet uiterlijk. Het dient te berusten op de uitvoerigheid, de volledigheid, de continuïteit en redelijkheid ervan; met andere woorden, op haar *filosofische synthese*, iets wat evenzeer door de oppervlakkige en de tegendraadse, als door de trage, de bijgelovige en de dogmaticus wordt gemist.

Het einde van kennis! Het is een haast ondenkbaar concept. Toch is de uitdrukking een aloude in de geschiedenis van het menselijk denken. Vedanta betekent het einde van kennis. Het is noodzakelijk om een duidelijke glimp op te vangen van dit idee van een voltooid en geordend systeem van kennis dat ons informeert over het ontstaan, de evolutie, dood en geboorte van de kosmos – waarvan de mens en al het andere een deel is. Deze kennis is gebaseerd op de proefneming en verwezenlijking van een groot aantal volledig geschoolde individuen, uitgerust met betrouwbare apparatuur en methoden in het domein van bewustzijn – dat is het beeld dat we ons steeds voor ogen moeten houden.

Vedanta betekent dat er wezens zijn die kennis gesystematiseerd hebben en alle onderdelen en feiten ervan hebben geordend. Van de oudste tijden af worden dergelijke Optekenaars in elke voorstelling van de Theosofie erkend. Dit werd in onze vorige Studies aangetoond. Er werd ook aangegeven hoe dergelijke Optekenaars in een positie zijn om te bevestigen dat er voor hen niets te leren overblijft aangaande principes en grondstellingen van de evolutie van atomen, planeten, zonnestelsels, kosmos, als een steeds bewegende LEVENS-impuls, waarin eeuwig verandering plaatsvindt maar dat in Zichzelf niet verandert.

In het oude India werden zulke Optekenaars Siddhas genoemd – mensen die voor zichzelf de waarheden van Vedanta hadden bewezen. Tussen een Vedantijn en een Siddha is er een reusachtig verschil. Eerstgenoemde erkent de feiten van het Eeuwige Stelsel van Kennis door een intellectueel proces dat vergelijkend en contrasterend de verschijnselen van het universum beschouwt. Door middel van de hoogte van bergen ziet hij de diepte van valleien; door de lengte van de schaduwen schat hij de positie van de baan van het licht aan de hemel; door de worstelingen van en in het lager zelf is hij in staat het bestaan van het Hoger Zelf aan te voeren. Maar zijn kennis is tot dusver een intellectueel herkennen van de feiten, waarvan het grootste deel nog door hemzelf aan hemzelf dient te worden bewezen – en nog dient te worden gerealiseerd. Maar een Siddha ziet de miljoenen dingen van het waarneembare universum met het Ene Doelbewuste Oog van Waarheid dat de gemeenschappelijke oorsprong kent van bergen en dalen, van licht en schaduw, van ziel en lichaam, en hoe het komt dat ze worden wat ze zijn en waar ze zijn. Bij hem is het niet langer een kwestie van intellectuele herkenning, maar van een strikt persoonlijke, uit de eerste hand verworven, geestelijke realisatie.

Onze student van *De Geheime Leer* dient tot het inzicht te komen dat de leringen van HPB niet het resultaat zijn van de uiterlijke studie van de Vedanta, maar van de innerlijke realisatie van Siddhanta. Het is:

[...] de wijsheid die door de 'Goddelijken' – geboren door de *Kriyasakti- vermogens* van het Derde Ras voor zijn Val en Scheiding in geslachten – werd medegedeeld aan de adepten van het vroege Vierde Ras, [die] in al haar oorspronkelijke zuiverheid bij een bepaalde Broederschap bewaard is gebleven. Omdat de genoemde School of Broederschap nauw is verbonden met een bepaald eiland van een binnenzee, waarin zowel Hindoes als Boeddhisten geloven, maar die door geografen en oriëntalistena een 'mythe' wordt genoemd, is diegene het wijst die er het minst over spreekt."⁵

Verder wordt verklaard dat:

De Geheime Leer zegt dat de kunsten, wetenschappen, theologie en vooral de filosofie van alle volkeren die voorafgingen aan de laatste *algemeen bekende*, maar niet algemene zondvloed, ideografisch waren vastgelegd uit de eerste mondelinge overleveringen van het Vierde Ras, en dat deze door dit Ras waren geërfd van het vroege Derde Wortelras voor de allegorische Val.⁶

Tenzij de student door herhaalde studie en aanhoudende contemplatie tot de conclusie komt dat *De Geheime Leer* een fragment van Siddhanta is – dat er daarom noch fouten noch vergissingen, noch overbodige rommel of vreemde tegenstrijdigheden in staan, maar dat alles opzettelijk en doelbewust is samengesteld – zal hij in het duister tasten. Deze houding ten aanzien van de inhoud van het boek is essentieel als uit de studie ervan echt profijt moet worden gehaald. Hij moet tot de erkenning van dit overweldigend feit komen: elke planeet en elk mineraal die in de ruimte of binnenin de aarde bestaan was duizenden jaren geleden bekend en opgetekend in de boeken van de Siddhas, en dat deze heilige Optekeningen het vertrouwen waard zijn. *De Geheime Leer* bevat volledige informatie over elk denkbaar onderwerp dat nodig is voor de ontwikkeling van de mens persoonlijk en van de mensheid *in zijn geheel*. Eenmaal bereikt is het deze houding die het denkvermogen transformeert en het de toon geeft om de Boodschap werkelijk te begrijpen. 🌀

B.P.Wadia

⁵ Idem, deel II, Eng.p.636-637.

⁶ Idem, deel II, Eng.p.530.

DE GEÛNIEERDE LOGE VAN THEOSOFEN

BEGINSELVERKLARING

Het richtsnoer van deze Loge is onafhankelijke toewijding aan de belangen van de Theosofie. De Loge staat buiten elke Theosofische organisatie. Zij blijft getrouw aan de grote Stichters van de Theosofische Beweging en houdt zich niet op met onenigheden of persoonlijke meningsverschillen.

Het werk dat ze ter hand heeft genomen en het doel dat ze voor ogen houdt, nemen haar te zeer in beslag en zijn te verheven om haar tijd te laten of lust te doen voelen zich met bijzaken op te houden. Dat werk en dat doel zijn de verbreiding van de Theosofische grondstellingen en de toepassing van die beginselen in de praktijk van het leven door een zich steeds beter bewust worden van het Zelf; een diepere overtuiging van Universele Broederschap.

Zij verklaart dat de onaantastbare grondslag voor eenheid onder Theosofen, waar en hoe ook geplaatst, overeenkomst van doel, streven en lering is. Daar deze grondslag de enig mogelijke en volmaakte band tussen de bij haar aangeslotenen vormt, is verdere reglementering of een bestuur overbodig. Zij stelt zich ten doel dit begrip onder Theosofen te verspreiden om zodoende de onderlinge eenheid te bevorderen.

Zij acht allen 'Theosoof' die de mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, persoonlijke omstandigheden of richting in waarheid dienen. Zij heet allen welkom die instemmen met deze grondslag en die wensen zichzelf door studie en op andere wijze te bekwamen om anderen steeds beter te helpen en te onderwijzen.

*'De ware Theosoof behoort tot geen geloof noch sekte
en toch behoort hij tot alle.'*